

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія**

Факультет обліку та фінансів

*Кафедра економічної теорії
та економічних досліджень*

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ, ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

2-ге видання

*Для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання
ступеня вищої освіти магістр освітньо-професійної програми
«Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

ПОЛТАВА – 2019

Тютюнник Ю. М. Аналіз діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ. Навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи. – 2-ге видання (для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання ступеня вищої освіти магістр освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»). – Полтава : ПДАА, 2019. – 83 с.

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту Полтавської державної аграрної академії **Безкровний О. В.**

Рекомендовано до видання:

- кафедрою економічної теорії та економічних досліджень (протокол № 1 від 2.09.2019 р.);
- науково-методичною радою спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» (протокол № 1 від 3.09.2019 р.).

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Тема 1. Теоретичні основи аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва, фінансово-кредитних та бюджетних установ.....	4
Тема 2. Аналіз майнового стану суб'єктів малого підприємництва...	4
Тема 3. Аналіз фінансової стійкості, платоспроможності та кредитоспроможності суб'єктів малого підприємництва.....	17
Тема 4. Аналіз ефективності господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва.....	36
Тема 5. Аналіз активів і пасивів банку.....	50
Тема 6. Аналіз доходів, витрат, фінансових результатів і рентабельності банку.....	53
Тема 7. Аналіз фінансового стану банку.....	59
Тема 8. Аналіз фінансування та виконання кошторису видатків бюджетної установи.....	65
Тема 9. Аналіз фінансового стану бюджетної установи.....	71
Список рекомендованої літератури.....	81

ПЕРЕДМОВА

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналіз діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ» є формування у здобувачів вищої освіти знань та вмінь проводити аналіз діяльності суб'єктів малого підприємництва, фінансово-кредитних та бюджетних установ, робити обґрунтовані висновки, визначати напрями поліпшення їхніх результатів діяльності та фінансового стану.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Аналіз діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ» є: вивчення організаційних форм проведення аналізу та використання його результатів в управлінні підприємствами, фінансово-кредитними та бюджетними установами; вивчення методики та організації внутрішнього і зовнішнього аналізу результатів діяльності та фінансового стану суб'єктів малого підприємництва, комерційних банків, бюджетних організацій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- теоретичних основ аналізу діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ, його інформаційної бази;
- порядку проведення аналізу ефективності господарської діяльності та фінансового стану суб'єктів малого підприємництва;
- методики проведення аналізу діяльності фінансово-кредитних та бюджетних установ;

вміння:

- виконувати розрахунки та робити відповідні висновки із загальної оцінки фінансового стану суб'єктів малого підприємництва за напрямками: майновий стан, фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, кредитоспроможність, ділова активність;
- визначати й аналізувати показники ефективності господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва під час внутрішнього та зовнішнього аналізу;
- досліджувати активи, власний капітал і зобов'язання комерційних банків, їх доходи, витрати, прибутковість діяльності та фінансовий стан;
- оцінювати виконання бюджету доходів, кошторису видатків та фінансовий стан бюджетних установ.

Методичний посібник у формі робочого зошита призначено для проведення практичних розрахунків з аналізу фінансового стану суб'єктів малого підприємництва, фінансово-кредитних та бюджетних установ. Кожне завдання складається з умови, вихідної інформації, методики виконання та аналітичних таблиць. Розв'язок завдань повинен включати необхідні розрахунки та економічно обґрунтовані висновки.

Аналітичні таблиці та методика розрахунку показників наведені за формами фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва, банків та бюджетних установ за 2018 р.

ТЕМА 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА, ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Користуючись лекційним конспектом і рекомендованою літературою, підготувати відповіді на питання:

1. Предмет, об'єкти та завдання аналізу.
2. Види аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва, фінансово-кредитних та бюджетних установ.
3. Методи та прийоми аналізу.
4. Інформаційне забезпечення аналізу.
5. Організація аналітичної роботи в суб'єктах малого підприємництва, фінансово-кредитних та бюджетних установах.

ТЕМА 2

АНАЛІЗ МАЙНОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

1. Аналіз складу, структури та динаміки активів (майна)

Завдання 2.1

За методикою, наведеною в активі скороченого аналітичного балансу (табл. 2.1), проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз майна суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.1

Актив скороченого аналітичного балансу

№ з/п	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
	Майно – всього	1300
1.	Необоротні активи	1095
1.1	Основні засоби	1010
1.2	... ¹	...
2.	Оборотні активи	1195
2.1	Запаси	1100
2.1.1	Готова продукція	1103
2.2	Поточні біологічні активи	1110
2.3	Поточна дебіторська заборгованість	1125+1135+1155
2.4	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
2.5	Витрати майбутніх періодів	1170
2.6	Інші оборотні активи	1190
3.	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види необоротних активів.

Таблиця 2.2

Горизонтальний і вертикальний аналіз майна суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид активів (майна)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п. ¹	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Майно – всього		100,0		100,0		–	
1. Необоротні активи							
1.1. Основні засоби							
2. Оборотні активи							
2.1. Запаси							
2.1.1. Готова продукція							
2.2. Поточні біологічні активи							
2.3. Поточна дебіторська заборгованість							
2.4. Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції							
2.5. Витрати майбутніх періодів							
2.6. Інші оборотні активи							
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							

1. Тут і далі в. п. – відсоткових пунктів.

Завдання 2.2

З урахуванням поділу видів майна за класифікаційними ознаками (табл. 2.3) проаналізуйте склад, структуру та динаміку активів балансу суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.3

Класифікація і порядок розрахунку видів активів (майна)

Ознака класифікації	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
Характер участі в господарському процесі та швидкість обороту	1. Необоротні (постійні) активи.	1095
	2. Оборотні (мобільні) активи.	1195
Форма функціонування	1. Матеріальні активи.	1005+1010+1020+ +1100+1110+1200
	2. Фінансові активи.	1030+1125+1135+ +1155+1160+1165
Чутливість до інфляційних процесів	1. Монетарні активи.	сума із 1125 по 1165 (без 1136)
	2. Немонетарні активи.	1005+1010+1020+ +1100+1110+1200
Рівень ліквідності	1. Високоліквідні активи.	1160+1165
	2. Середньоліквідні активи.	1125+1135+1155
	3. Низьколіквідні активи.	1100+1110+1170+1190
	4. Важколіквідні активи.	1095+1200

Таблиця 2.4

Аналіз складу, структури та динаміки активів балансу суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид майна (активів)	____ р.		____ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
<i>За характером участі в господарському процесі та швидкості обороту</i>							
Необоротні							
Оборотні							
Усього		100,0		100,0		—	
<i>За формою функціонування</i>							
Матеріальні							
Фінансові							
Усього		100,0		100,0		—	
<i>За чутливістю до інфляційних процесів</i>							
Монетарні							

Продовж. табл. 2.4

А	1	2	3	4	5	6	7
Немонетарні							
Усього		100,0		100,0		–	
<i>За рівнем ліквідності</i>							
Високоліквідні							
Середньоліквідні							
Низьколіквідні							
Важколіквідні							
Усього		100,0		100,0		–	

2. Аналіз необоротних та оборотних активів

Завдання 2.3

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз необоротних активів суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.5). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.5

Горизонтальний і вертикальний аналіз необоротних активів суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид необоротних активів	____ р.		____ р.		Зміни (+,–)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3–1	6=4–2	7=5÷1 ×100
Необоротні активи – всього		100,0		100,0		–	
1. Незавершені капіта- льні інвестиції							
2. Основні засоби ¹							
3. Довгострокові біологічні активи							
4. Довгострокові фінан- сові інвестиції							
5. Інші необоротні активи							

1. Ряд. 1010.

Завдання 2.4

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз оборотних активів суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.6

Горизонтальний і вертикальний аналіз оборотних активів суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид оборотних активів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Оборотні активи – всього		100,0		100,0		–	
1. Запаси							
1.1. Готова продукція							
2. Поточні біологічні активи							
3. Поточна дебіторська заборгованість							
4. Поточні фінансові інвестиції							
5. Гроші та їх еквіваленти							
6. Витрати майбутніх періодів							
7. Інші оборотні активи							

3. Аналіз складу, структури та динаміки пасивів (джерел формування капіталу)

Завдання 2.5

За методикою, наведеною в пасиві скороченого аналітичного балансу (табл. 2.7), проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.8). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.7

Пасив скороченого аналітичного балансу

№ з/п	Вид пасивів (джерел формування капіталу)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
А	Б	В
	Джерела формування капіталу – всього	1900
1.	Власний капітал	1495
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400
1.2	... ¹	...

Продовж. табл. 2.7

А	Б	В
2.	Зобов'язання і забезпечення	1595+1695+1700
2.1	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595
2.2	Поточні зобов'язання	1695
2.2.1	Короткострокові кредити банків	1600
2.2.2	Поточна кредиторська заборгованість	1610+1615+1620+1625+1630
2.3	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види власного капіталу.

Таблиця 2.8

Горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид пасивів (джерел формування капіталу)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Джерела формування капіталу – всього		100,0		100,0		—	
1. Власний капітал							
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал							
2. Зобов'язання і забезпечення							
2.1. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення							
2.2. Поточні зобов'язання							
2.2.1. Короткострокові кредити банків							
2.2.2. Поточна кредиторська заборгованість							
2.3. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							

Завдання 2.6

З урахуванням поділу видів джерел формування капіталу за класифікаційними ознаками (табл. 2.9) проаналізуйте склад, структуру та динаміку пасивів балансу суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.10). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.9

Класифікація і порядок розрахунку видів джерел формування капіталу (пасивів)

Ознака класифікації	Вид джерел формування капіталу (пасивів)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
Характер формування (власність)	1. Власний капітал. 2. Позиковий капітал.	1495 1595+1695+1700
Рівень відповідальності власного капіталу	1. Зареєстрований (пайовий) капітал. 2. Додатковий капітал.	1400 1410
Тривалість використання	1. Постійний (перманентний) капітал. 2. Змінний капітал.	1495+1595 1695
Період погашення зобов'язань	1. Поточні зобов'язання. 2. Довгострокові зобов'язання.	1695 1595
Терміновість сплати зобов'язань	1. Найбільш термінові зобов'язання. 2. Короткострокові зобов'язання. 3. Довгострокові зобов'язання.	1610+1615+1620+1625+1630 1600+1665+1690 1595

Таблиця 2.10

Аналіз складу, структури та динаміки пасивів балансу суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид джерел формування капіталу (пасивів)	___ р.		___ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
<i>За характером формування (власністю)</i>							
Власний капітал							
Позиковий капітал							
Усього		100,0		100,0		—	
<i>За рівнем відповідальності власного капіталу</i>							
Зареєстрований (пайовий) капітал							
Додатковий капітал							

Усього		100,0		100,0		–	
<i>Продовж. табл. 2.10</i>							
A	1	2	3	4	5	6	7
<i>За тривалістю використання</i>							
Постійний капітал							
Змінний капітал							
Усього		100,0		100,0		–	
<i>За періодом погашення зобов'язань</i>							
Поточні зобов'язання							
Довгострокові зобов'язання							
Усього		100,0		100,0		–	
<i>За терміновістю сплати зобов'язань</i>							
Найбільш термінові зобов'язання							
Короткострокові зобов'язання							
Довгострокові зобов'язання							
Усього		100,0		100,0		–	

4. Аналіз власного капіталу та зобов'язань і забезпечень

Завдання 2.7

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз власного капіталу суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.11). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.11

Горизонтальний і вертикальний аналіз власного капіталу суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид власного капіталу	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
A	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Власний капітал – усього		100,0		100,0		–	
1. Зареєстрований (пайовий) капітал							
2. Додатковий капітал							
3. Резервний капітал							

Продовж. табл. 2.11

А	1	2	3	4	5	6	7
4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
6. Неоплачений капітал	()	×	()	×		×	

Завдання 2.8

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз зобов'язань і забезпечень суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.12). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.12

Горизонтальний і вертикальний аналіз зобов'язань і забезпечень суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид зобов'язань і забезпечень	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Зобов'язання і забезпечення – усього		100,0		100,0		–	
1. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення							
2. Поточні зобов'язання							
2.1. Короткострокові кредити банків							
2.2. Поточна кредиторська заборгованість							
2.3. Доходи майбутніх періодів							
2.4. Інші поточні зобов'язання							
3. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							

5. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості

Завдання 2.9

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз поточної дебіторської заборгованості суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.13). Сформулюйте висновки щодо стану розрахунків з дебіторами.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.13

Горизонтальний і вертикальний аналіз поточної дебіторської заборгованості суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид поточної дебіторської заборгованості	Рядок форми № 1-м	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125							
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135							
у тому числі з податку на прибуток	1136							
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155							
Усього			100,0		100,0		—	

Завдання 2.10

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз поточної кредиторської заборгованості суб'єкта малого підприємництва (табл. 2.14). Сформулюйте висновки щодо стану платежів кредиторам.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.14

Горизонтальний і вертикальний аналіз поточної кредиторської заборгованості суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Вид поточної кредиторської заборгованості	Рядок форми № 1-м	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Поточна кредиторська заборгованість за:								
довгостроковими зобов'язаннями	1610							
товари, роботи, послуги	1615							
розрахунками з бюджетом	1620							
у тому числі з податку на прибуток	1621							
розрахунками зі страхування	1625							
розрахунками з оплати праці	1630							
Усього			100,0		100,0		—	

Завдання 2.11

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 2.15, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників комплексного оцінювання поточної дебіторської заборгованості (табл. 2.16). Сформулюйте висновки щодо характеру змін у відносинах суб'єкта малого підприємництва з дебіторами.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.15

Вихідна інформація для розрахунку показників комплексного оцінювання поточної дебіторської заборгованості

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
А	Б
Чистий дохід від реалізації продукції	Ф. № 2-м: 2000

(товарів, робіт, послуг)	
--------------------------	--

Продовж. табл. 2.15

А	Б
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1-м: $(1125+1135+1155)$, гр.3+ $+(1125+1135+1155)$, гр.4)÷2
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1-м: $((\text{сума із 1610 по 1630}^1)$, гр.3+ $(\text{сума із 1610 по 1630}^1)$, гр.4)÷2
Середньорічна вартість майна	Ф. № 1-м: (1300) , гр.3+ (1300) , гр.4)÷2
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1-м: (1195) , гр.3+ (1195) , гр.4)÷2

1. Без урахування ряд. 1621.

Таблиця 2.16

**Комплексне оцінювання поточної дебіторської заборгованості
за системою відносних показників**

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
<i>Вихідна інформація, тис. грн</i>					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				
3.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
4.	Середньорічна вартість майна				
5.	Середньорічна вартість оборотних активів				
<i>Показники комплексного оцінювання поточної дебіторської заборгованості</i>					
6.	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості (п.1÷п.2)				
7.	Тривалість одного обороту (середній період повернення) поточної дебіторської заборгованості, днів $(360÷\text{п.6})$				
8.	Частка поточної дебіторської заборгованості в майні, % $(\text{п.2}÷\text{п.4}×100)$				×
9.	Частка поточної дебіторської заборгованості в оборотних активах, % $(\text{п.2}÷\text{п.5}×100)$				×
10.	Коефіцієнт співвідношення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості $(\text{п.2}÷\text{п.3})$				

11.	Відношення поточної дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.2÷п.1×100)				×
-----	--	--	--	--	---

Завдання 2.12

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 2.17, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості (табл. 2.18). Сформулюйте висновки щодо характеру змін у відносинах суб'єкта малого підприємництва з кредиторами.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.17

Вихідна інформація для розрахунку показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2050
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1-м: ((сума із 1610 по 1630 ¹), гр.3+(сума із 1610 по 1630 ¹), гр.4)÷2
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1-м: (1125+1135+1155), гр.3+ +(1125+1135+1155), гр.4)÷2
Середньорічна вартість капіталу	Ф. № 1-м: (1900, гр.3+1900, гр.4)÷2
Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень	Ф. № 1-м: ((1595+1695+1700), гр.3+ +(1595+1695+1700), гр.4)÷2
Середньорічна величина поточних зобов'язань	Ф. № 1-м: (1695, гр.3+1695, гр.4)÷2
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1-м: (1195, гр.3+1195, гр.4)÷2

1. Без урахування ряд. 1621.

Таблиця 2.18

Комплексне оцінювання поточної кредиторської заборгованості за системою відносних показників

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
<i>Вихідна інформація, тис. грн</i>					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				

2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
3.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
4.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				

Продовж. табл. 2.18

А	Б	1	2	3	4
5.	Середньорічна вартість капіталу				
6.	Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень				
7.	Середньорічна величина поточних зобов'язань				
8.	Середньорічна вартість оборотних активів				
<i>Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості</i>					
9.	Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2÷п.3)				
10.	Тривалість одного обороту (середній період погашення) поточної кредиторської заборгованості, днів (360÷п.9)				
11.	Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі, % (п.3÷п.5×100)				×
12.	Частка поточної кредиторської заборгованості в зобов'язаннях і забезпеченнях, % (п.3÷п.6×100)				×
13.	Частка поточної кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях, % (п.3÷п.7×100)				×
14.	Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, % (п.3÷п.8×100)				×
15.	Припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн (п.3÷п.4)				
16.	Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.3÷п.1×100)				×
17.	Коефіцієнт співвідношення періодів погашення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості (п.7 табл. 2.16 ÷ п.10)				

ТЕМА 3

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ, ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

1. Аналіз фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва за системою відносних показників (коефіцієнтів)

Завдання 3.1

За методикою, наведеною в табл. 3.1, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансову стійкість суб'єкта малого підприємництва (табл. 3.2). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і нормативні значення (оптимальну динаміку) показників.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.1

Відносні показники оцінювання фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва

№ з/п	Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)	Нормативне значення (оптимальна динаміка)
А	Б	В	Г	Д
<i>Показники структури джерел формування капіталу</i>				
1.1	Коефіцієнт фінансової автономії	<u>Власний капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1495}{1900}$	$\geq 0,5$
1.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<u>Позиковий капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1595+1695+1700}{1900}$	$< 0,5$
1.3	Коефіцієнт фінансового ризику	<u>Позиковий капітал</u> Власний капітал	$\frac{1595+1695+1700}{1495}$	< 1
1.4	Коефіцієнт фінансової стабільності	<u>Власний капітал</u> Позиковий капітал	$\frac{1495}{1595+1695+1700}$	≥ 1
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	<u>Довгострокові зобов'язання</u> Власний капітал і довгострокові зобов'язання	$\frac{1595}{1495+1595}$	Зниження
1.6	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<u>Довгострокові зобов'язання</u> Позиковий капітал	$\frac{1595}{1595+1695+1700}$	Зниження
1.7	Коефіцієнт поточних зобов'язань	<u>Поточні зобов'язання</u> Позиковий капітал	$\frac{1695}{1595+1695+1700}$	Підвищення
1.8	Коефіцієнт страхування бізнесу	<u>Резервний капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1415}{1900}$	Підвищення

1.9	Коефіцієнт страхування власного капіталу	<u>Резервний капітал</u> Власний капітал	$\frac{1415}{1495}$	Підвищення
1.10	Коефіцієнт страхування зареєстрованого (пайового) капіталу	<u>Резервний капітал</u> Зареєстрований (пайовий) капітал	$\frac{1415}{1400}$	Підвищення

Продовж. табл. 3.1

А	Б	В	Г	Д
<i>Показники стану оборотних активів</i>				
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні оборотні <u>кошти</u> Власний капітал	$\frac{1495-1095}{1495}$	> 0,1
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	Власні оборотні <u>кошти</u> Оборотні активи	$\frac{1495-1095}{1195}$	≥ 0,1
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	Власні оборотні <u>кошти</u> Запаси і поточні біологічні активи	$\frac{1495-1095}{1100+1110}$	≥ 0,5
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Гроші та їх <u>еквіваленти</u> Власні оборотні кошти	$\frac{1165}{1495-1095}$	Підвищення
<i>Показники стану основного капіталу</i>				
3.1	Коефіцієнт майна виробничого призначення	Основні засоби, запаси, біологічні активи Валюта балансу	$\frac{1010+1020++1100+1110}{1300}$	Підвищення
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	<u>Основні засоби</u> Валюта балансу	$\frac{1010}{1300}$	Підвищення
3.3.	Коефіцієнт нагромадження амортизації	Знос основних <u>засобів</u> Первісна вартість основних засобів	$\frac{1012}{1011}$	Зниження
3.4.	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	<u>Оборотні активи</u> Необоротні активи	$\frac{1195}{1095}$	Підвищення

Таблиця 3.2

**Відносні показники оцінювання фінансової стійкості суб'єкта
малого підприємництва (станом на кінець року)**

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
----------	--------	--------	---------------------

А	1	2	3
<i>Показники структури джерел формування капіталу</i>			
Коефіцієнт фінансової автономії			
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу			
Коефіцієнт фінансового ризику			
Коефіцієнт фінансової стабільності			
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів			

Продовж. табл. 3.2

А	1	2	3
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань			
Коефіцієнт поточних зобов'язань			
Коефіцієнт страхування бізнесу			
Коефіцієнт страхування власного капіталу			
Коефіцієнт страхування зареєстрованого (пайового) капіталу			
<i>Показники стану оборотних активів</i>			
Коефіцієнт маневреності власного капіталу			
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів			
<i>Показники стану основного капіталу</i>			
Коефіцієнт майна виробничого призначення			
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			
Коефіцієнт нагромадження амортизації			
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів			

2. Визначення та аналіз типу фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва

Завдання 3.2

Визначте і проаналізуйте тип фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва (табл. 3.4). Сформулюйте висновки, в яких відобразьте динаміку фінансового стану суб'єкта малого підприємництва з погляду забезпеченості запасів джерелами їх формування.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Методика визначення типу фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва передбачає проведення розрахунків у такій послідовності.

1. Визначення за даними форми № 1-м показників вихідної інформації (табл. 3.3), значення яких заносять у табл. 3.4.

Таблиця 3.3

**Вихідна інформація для визначення типу фінансової стійкості суб'єкта
малого підприємництва**

Показник	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
Власні оборотні кошти	1495–1095
Довгострокові зобов'язання	1595
Короткострокові кредити банків	1600
Запаси і поточні біологічні активи	1100+1110

2. Розрахунок показників, які характеризують наявність відповідних джерел формування запасів (показники 1, 5, 6 табл. 3.4).

3. Розрахунок показників забезпеченості запасів відповідними джерелами їх формування (показники 7, 8, 9 табл. 3.4).

4. Визначення типу фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва:

а) *абсолютна фінансова стійкість* – власні оборотні кошти повністю покривають запаси: *показник* $7 \geq 0$;

б) *нормально стійкий фінансовий стан* – запаси покриваються власними оборотними коштами і довгостроковими зобов'язаннями: *показник* $8 \geq 0$;

в) *нестійкий фінансовий стан* – запаси покриваються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків, тобто за рахунок усіх джерел формування запасів: *показник* $9 \geq 0$;

г) *кризовий фінансовий стан* – запаси не покриваються джерелами їх формування: *показник* $9 < 0$.

5. Розрахунок показників, які характеризують динаміку фінансового стану суб'єкта малого підприємництва (показники 11, 12 табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Визначення та аналіз типу фінансової стійкості суб'єкта малого
підприємництва (станом на кінець року), тис. грн**

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,–)
1.	Власні оборотні кошти			
2.	Довгострокові зобов'язання			
3.	Короткострокові кредити банків			
4.	Запаси і поточні біологічні активи			
5.	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.1+п.2)			
6.	Загальна величина джерел формування запасів (п.1+п.2+п.3)			
7.	Надлишок (+), нестача (–) власних оборотних коштів для формування запасів (п.1–п.4)			
8.	Надлишок (+), нестача (–) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.5–п.4)			

9.	Надлишок (+), нестача (–) загальної величини джерел формування запасів (п.6–п.4)			
10.	Тип фінансової стійкості			×
11.	Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування (п.1, або п.5, або $\text{п.6}^1 \div \text{п.4}$)			³
12.	Надлишок (+), нестача (–) відповідних джерел формування на 1 грн запасів, грн (п.7, або п.8, або $\text{п.9}^2 \div \text{п.4}$)			³

1. Показник 1 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 5 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 6 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

2. Показник 7 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 8 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 9 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

3. Відхилення показників 11, 12 визначається за умови однакового типу фінансової стійкості за два роки.

3. Розрахунок показників порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Завдання 3.3

Проведіть розрахунок і розкрийте економічний зміст показників порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості суб'єкта малого підприємництва (табл. 3.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

За методикою, наведеною в табл. 3.5, визначаються показники вихідної інформації та заносяться у табл. 3.6.

Таблиця 3.5

Вихідна інформація для розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Показник	Умовне позначення	Порядок розрахунку за даними форми № 2-м (рядки)
Операційний дохід	<i>ОД</i>	$2000+2120$
Операційні витрати	<i>ОВ</i>	$2050+2180$
у тому числі:		
змінні витрати	<i>ЗВ</i>	2050
постійні витрати	<i>ПВ</i>	2180
Маржинальний дохід	<i>МД</i>	$\text{ОД} - \text{ЗВ}$
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	<i>П</i>	$\text{ОД} - \text{ОВ}$

Таблиця 3.6

**Показники порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості суб'єкта
малого підприємництва**

№ з/п	Показник	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)	
				абсо- лютне	віднос- не, %
А	Б	1	2	3=2-1	$4=3 \div 1 \times 100$
1.	Операційний дохід, тис. грн				
2.	Операційні витрати, тис. грн				
	у тому числі:				
	а) змінні витрати				
	б) постійні витрати				

Продовж. табл. 3.6

А	Б	1	2	3	4
3.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток), тис. грн (п.1-п.2)				
4.	Маржинальний дохід, тис. грн (п.1-п.2а, або п.2б+п.3)				
5.	Частка (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході ¹ (п.4÷п.1)				
6.	Поріг рентабельності, тис. грн (п.2б÷п.5)				
7.	Частка порогу рентабельності в операційному доході, % (п.6÷п.1×100)				×
8.	Зона фінансової стійкості, тис. грн (п.1-п.6)				
9.	Запас фінансової стійкості, % (п.8÷п.1×100)				×

1. Цей та наступні показники розраховують за умови, коли показник 4 > 0.

4. Аналіз ліквідності балансу та платоспроможності суб'єкта малого підприємництва

Завдання 3.4

За методикою, наведеною в табл. 3.7 і 3.8, проведіть групування оборотних активів за рівнем ліквідності та зобов'язань за терміновістю сплати, визначте надлишок (нестачу) платіжних засобів для покриття зобов'язань (табл. 3.9). Сформулюйте висновки щодо стану і динаміки ліквідності балансу суб'єкта малого підприємництва.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.7

Групування активів за рівнем ліквідності

Група	Вид активів	Економічний зміст (статті та розділи балансу)	Порядок розрахунку за даними активу форми № 1-м (рядки)
A1	Високоліквідні	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
A2	Середньоліквідні	Поточна дебіторська заборгованість за видами	1125+1135+1155
A3	Низьколіквідні	Запаси, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи	1100+1110+1170+1190
A4	Важколіквідні	Необоротні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1095+1200

Таблиця 3.8

Групування пасивів за терміновістю сплати

Група	Вид пасивів	Економічний зміст (статті та розділи балансу)	Порядок розрахунку за даними пасиву форми № 1-м (рядки)
П1	Найбільш термінові зобов'язання	Поточна кредиторська заборгованість за видами	1610+1615+1620+ +1625+1630
П2	Короткострокові зобов'язання	Короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання	1600+1665+1690
П3	Довгострокові зобов'язання	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595
П4	Постійні пасиви	Власний капітал; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1495+1700

Таблиця 3.9

Аналіз ліквідності балансу суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року), тис. грн

Група	Вид оборотних активів	Роки		Група	Вид зобов'язань	Роки		Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів (А-П)	
								р.	р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3-7	10=4-8
A1	Високоліквідні			П1	Найбільш термінові				
A2	Середньоліквідні			П2	Короткострокові				
A3	Низьколіквідні			П3	Довгострокові				

	Усього				Усього				
--	--------	--	--	--	--------	--	--	--	--

Завдання 3.5

Проведіть розрахунок загального показника ліквідності, проаналізуйте його динаміку та сформулюйте висновки щодо зміни ліквідності балансу.

Вихідна інформація: табл. 3.9.

Методика виконання

Для комплексного оцінювання динаміки ліквідності балансу визначається загальний показник ліквідності (ЗПЛ) за формулою:

$$\text{ЗПЛ} = \frac{\dot{A}_1 \times V_{\dot{A}_1} + \dot{A}_2 \times V_{\dot{A}_2} + \dot{A}_3 \times V_{\dot{A}_3}}{\ddot{I}_1 \times V_{\ddot{I}_1} + \ddot{I}_2 \times V_{\ddot{I}_2} + \ddot{I}_3 \times V_{\ddot{I}_3}}, \quad (3.1)$$

де $\dot{A}$ і $\ddot{I}$ – величини відповідних груп активів і пасивів, тис. грн;

$V_{\dot{A}}$ і $V_{\ddot{I}}$ – частка відповідних груп активів і пасивів у їх загальному підсумку, %:

$$\begin{aligned} V_{\dot{A}_1} + V_{\dot{A}_2} + V_{\dot{A}_3} &= 100; \\ V_{\ddot{I}_1} + V_{\ddot{I}_2} + V_{\ddot{I}_3} &= 100. \end{aligned} \quad (3.2)$$

Отже, за даними табл. 3.9 необхідно визначити частку відповідних груп активів і пасивів у їх загальному підсумку, а потім за формулою (3.1) провести розрахунок значення загального показника ліквідності станом на кінець двох років. Підвищення ЗПЛ свідчить про позитивну динаміку ліквідності балансу, і навпаки.

Базовий рік:

ЗПЛ =

Звітний рік:

ЗПЛ =

Завдання 3.6

За методикою, наведеною в табл. 3.10, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують ліквідність і платоспроможність суб'єкта малого підприємництва (табл. 3.11). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і нормативні значення показників.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.10

Відносні показники оцінювання ліквідності та платоспроможності суб'єкта малого підприємництва

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)	Нормативне значення
----------	-------------------	--	---------------------

Коефіцієнт абсолютної ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові інвестиції] Поточні зобов'язання	$\frac{1160+1165}{1695}$	$\geq 0,2$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові інвестиції]+[Поточна дебіторська заборгованість] Поточні зобов'язання	сума із 1125 по $\frac{1190 \text{ (без 1136)}}{1695}$	$\geq 0,7$
Коефіцієнт загальної ліквідності	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання	$\frac{1195}{1695}$	$\geq 1,0$

Таблиця 3.11

Показники оцінювання ліквідності та платоспроможності суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

Показник	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			
Коефіцієнт швидкої ліквідності			
Коефіцієнт загальної ліквідності			

Завдання 3.7

Визначте наявність (відсутність) ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності суб'єкта малого підприємництва (табл. 3.12). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Показники вихідної інформації та розрахункові показники:

1. Довгострокові фінансові інвестиції – ряд. 1030 форми № 1-м.
2. Поточні фінансові інвестиції – ряд. 1160 форми № 1-м.
3. Гроші та їх еквіваленти – ряд. 1165 форми № 1-м.
4. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення – ряд. 1595 форми № 1-м.
5. Поточні зобов'язання – ряд. 1695 форми № 1-м.
6. Коефіцієнт покриття – ряд. $1195 \div$ ряд. 1695 форми № 1-м.
7. Коефіцієнт забезпечення власними засобами – (ряд. 1495–ряд. 1095) $\div$ ряд. 1195 форми № 1-м.
8. Чистий прибуток (збиток) – ряд. 2350 форми № 2-м.

Таблиця 3.12

Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності суб'єкта малого підприємництва (станом на кінець року)

№ з/п	Показник	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)
-------	----------	----------	----------	------------------

1.	Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн			
2.	Поточні фінансові інвестиції, тис. грн			
3.	Гроші та їх еквіваленти, тис. грн			
4.	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення, тис. грн			
5.	Поточні зобов'язання, тис. грн			
6.	Показник поточної неплатоспроможності, тис. грн (п.1+п.2+п.3–п.4–п.5)			
7.	Коефіцієнт покриття			
8.	Коефіцієнт забезпечення власними засобами			
9.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн			

5. Оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи з метою визначення значення коефіцієнта ймовірності дефолту

Завдання 3.8

1. Із позиції комерційного банку проведіть оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи шляхом розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника.

2. Визначте клас боржника – юридичної особи залежно від значення інтегрального показника.

3. Визначте значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи виходячи зі скоригованого класу боржника.

Сформулюйте висновки щодо кредитоспроможності суб'єкта малого підприємства.

Вихідна інформація: форма № 1-м (1-мс) «Баланс», форма № 2-м (2-мс) «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Алгоритм оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи з метою визначення значення коефіцієнта ймовірності дефолту включає взаємопов'язані етапи.

Перший етап. Виходячи з належності підприємства відповідно до законодавства України до великого, середнього або малого та виду його економічної діяльності, обирається модель розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (табл. 3.13).

Банк визначає вид економічної діяльності боржника – юридичної особи згідно з Класифікацією видів економічної діяльності ДК 009:2010 на підставі наданого ним розшифрування даних рядка 2000 форми № 2-м (2-мс) «Звіт про фінансові результати» річної фінансової звітності боржника – юридичної особи за останній звітний рік щодо структури доходів, виходячи з максимального значення частки доходу від певного виду діяльності (у процентах) у загальному обсязі чистого доходу (виручки), отриманого від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). У разі однакового значення частки доходу за двома (або більше) видами діяльності модель розрахунку інтегрального показника фінансового

стану боржника – юридичної особи обирається банком самостійно, на підставі одного з таких видів діяльності.

Банк розраховує інтегральний показник із застосуванням логістичної моделі за такою формулою:

$$Z = \beta_0 + \sum_{i=1}^n \beta_i x_i, \quad (3.3)$$

де Z – інтегральний показник;

x_i – показники, що визначаються на підставі фінансових коефіцієнтів, розрахованих за даними фінансової звітності боржника – юридичної особи, з урахуванням установлених Національним банком України діапазонів для кожного фінансового показника (табл. 3.13);

β_i – коефіцієнти логістичної моделі, що визначаються з урахуванням вагомості показників;

β_0 – вільний член логістичної моделі, значення якого актуалізується Національним банком України.

Величини x_i , β_0 , β_i щороку актуалізуються Національним банком України на підставі даних фінансової звітності боржників – юридичних осіб. Банк для актуалізації логістичної моделі подає до Національного банку України дані про класифікацію боржників – юридичних осіб, а також дані їх фінансової звітності, за формою та в строки, установлені Національним банком України.

Таблиця 3.13

Моделі розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (суб'єкта малого підприємництва)

№ з/п	Групи видів економічної діяльності	Моделі	Фінансові показники (K _i)	Діапазони фінансових показників	Мінімальне значення діапазону (K _{i min})	Максимальне значення діапазону (K _{i max})	Показники (X _i)	
1	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	$Z = 2,844+0,650 \cdot X_{11}+0,506 \cdot X_3+1,689 \cdot X_{10}+0,287 \cdot X_4+0,656 \cdot X_7+0,608 \cdot X_5+0,373 \cdot X_2$	МК ₁₁	1	Менше ніж 0,0 %		X ₁₁	-1,173
				2	0,0 %	38,1 %		-0,268
				3	38,1 %	74,5 %		-0,046
				4	74,5 %	331,7 %		0,535
				5	331,7 %	785,2 %		0,953
				6	Більше ніж 785,2%			1,185
			МК ₃	1	Менше ніж 89,5 %		X ₃	-1,090
				2	89,5 %	457,6 %		-0,314
				3	457,6 %	999,5 %		0,117
				4	999,5 %	81803 %		0,401
				5	Більше ніж 81803%			1,004
			МК ₁₀	1	Менше ніж 87,1 %		X ₁₀	0,176
				2	Більше ніж 87,1 %			-0,953
			МК ₄	1	Менше ніж 29,0 %		X ₄	-0,718
				2	29,0 %	45,3 %		-0,629
				3	45,3 %	80,5 %		0,416
				4	80,5 %	87,3 %		0,540
				5	Більше ніж 87,3 %			0,677

			МК ₇	1	Менше ніж 0,02 %		Х ₇	-0,616		
				2	0,02 %	0,2 %		-0,455		
				3	0,2 %	90,0 %		0,005		
				4	Більше ніж 90,0 %			1,022		
			МК ₅	1	Менше ніж -3,1 %		Х ₅	-0,482		
				2	-3,1 %	5,1 %		-0,428		
				3	5,1 %	18,6 %		-0,314		
				4	18,6 %	27,5 %		-0,046		
				5	27,5 %	34,7 %		0,109		
				6	34,7 %	51,0 %		0,418		
				7	Більше ніж 51,0 %			1,022		
			МК ₂	1	Менше ніж 0,0 %		Х ₂	-0,668		
				2	0,0 %	10,4 %		-0,282		
				3	10,4 %	16,4 %		0,117		
				4	Більше ніж 16,4 %			1,951		

2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	$Z = 2,177+0,523 \cdot X_1+0,471 \cdot X_5+0,426 \cdot X_2+0,318 \cdot X_{11}+0,246 \cdot X_{12}$	МК ₁	1	Менше ніж 2,4 %		Х ₁	1,596
				2	2,4 %	10,2 %		1,069
				3	10,2 %	17,7 %		0,882
				4	17,7 %	31,6 %		-0,257
				5	31,6 %	72,3 %		-0,704
				6	Більше ніж 72,3 %			-1,122
			МК ₅	1	Менше ніж -37,3%		Х ₅	-1,097
				2	-37,3 %	-9,5 %		-0,663
				3	-9,5 %	15,0 %		0,234
				4	15,0 %	23,1 %		0,237
				5	Більше ніж 23,1 %			0,510
			МК ₂	1	Менше ніж -12,2%		Х ₂	-1,249
				2	-12,2 %	-0,5 %		-0,713
				3	-0,5 %	1,0 %		-0,252
				4	1,0 %	2,8 %		0,237
				5	Більше ніж 2,8 %			0,951
			МК ₁₁	1	Менше ніж 18,1 %		Х ₁₁	-0,980
				2	18,1 %	48,9 %		-0,654
				3	48,9 %	86,0 %		-0,188
				4	86,0 %	153,0 %		-0,179
				5	153,0 %	1021 %		1,299
				6	Більше ніж 1021 %			1,488
			МК ₁₂	1	Менше ніж 7581 %		Х ₁₂	0,779
				2	7581 %	17019 %		0,093
				3	17019 %	30338 %		-0,314
				4	Більше ніж 30338%			-0,938

3	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і	$Z = 2,427+0,490 \cdot X_{11}+0,717 \cdot X_8+0,393 \cdot X_6+0,637 \cdot X_3+0,380 \cdot X_5$	МК ₁₁	1	Менше ніж 42,7 %		Х ₁₁	-1,018
				2	42,7 %	89,9 %		-0,744
				3	89,9 %	154,1 %		-0,195
				4	154,1 %	251,0 %		0,592
				5	251,0 %	452,1 %		0,924
				6	452,1 %	1103 %		1,066
				7	1103 %	4350 %		1,466
				8	Більше ніж 4350 %			1,803

	МОТОЦИК- лів: секція G		МК ₈	1	Менше ніж 13,7 %		Х ₈	0,694			
				2	13,7 %	29,9 %		0,595			
				3	29,9 %	40,5 %		0,501			
				4	40,5 %	52,3 %		0,195			
				5	52,3 %	121,3 %		0,101			
				6	Більше ніж 121,3%			-0,936			
			МК ₆	1	Менше ніж 0,0 %		Х ₆	-1,295			
				2	0,0 %	90,9 %		-0,227			
				3	90,9 %	333,5 %		0,010			
				4	333,5 %	861,5 %		0,421			
				5	861,5 %	5040 %		1,190			
				6	5040 %	7451 %		1,219			
				7	Більше ніж 7451%			1,491			
			МК ₃	1	Менше ніж 249,0%		Х ₃	-0,788			
				2	249,0 %	546,8 %		-0,499			
				3	546,8 %	1104%		-0,195			
				4	Більше ніж 1104 %			0,659			
			МК ₅	1	Менше ніж -30,0%		Х ₅	-0,837			
				2	-30,0 %	-3,6 %		-0,243			
				3	-3,6 %	59,0 %		0,178			
				4	Більше ніж 59,0 %			0,338			
			4	Інші: сек- ції D, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U	$Z = 1,798+0,486 \cdot X_9+0,436 \cdot X_6+0,345 \cdot X_1+0,365 \cdot X_{13}+0,333 \cdot X_3$	МК ₉	1	Менше ніж -0,8 %		Х ₉	0,922
							2	-0,8 %	6000 %		0,732
							3	6000 %	8980 %		0,537
							4	8980 %	14221 %		0,361
							5	14221 %	43431 %		0,087
							6	43431 %	145654%		-0,681
							7	Більше ніж 145654%			-0,729
						МК ₆	1	Менше ніж -29,8 %		Х ₆	-1,143
2	-29,8 %	0,0 %					-0,715				
3	0,0 %	39,1 %					-0,085				
4	39,1 %	380,8 %					-0,009				
5	380,8 %	2758 %					0,163				
6	Більше ніж 2758 %						1,750				
МК ₁	1	Менше ніж 2,3 %				Х ₁	2,095				
	2	2,3 %					9,9 %	1,617			
	3	9,9 %					24,5 %	0,441			
	4	24,5 %					59,8 %	-0,073			
	5	59,8 %					377,7 %	-0,385			
	6	Більше ніж 377,7 %					-0,627				
МК ₁₃	1	Менше ніж -29,9 %				Х ₁₃	-0,641				
	2	-29,9 %					-2,4 %	-0,454			
	3	-2,4 %					0,6 %	0,048			
	4	0,6 %					2,2 %	0,278			
	5	2,2 %					4,7 %	0,352			
	6	Більше ніж 4,7 %					1,192				
МК ₃	1	Менше ніж 42,2 %				Х ₃	-0,708				
	2	42,2 %					115,6 %	-0,248			
	3	115,6 %					230,6 %	-0,201			
	4	230,6 %					1291 %	0,023			

				5	Більше ніж 1291 %		0,730
--	--	--	--	---	-------------------	--	-------

Другий етап. За даними фінансової звітності підприємства визначаються фінансові показники, які використовуються для розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (табл. 3.14).

Таблиця 3.14

Фінансові показники для розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (суб'єкта малого підприємництва)

Фінансовий показник	Характеристика	Формула розрахунку	Алгоритм розрахунку (рядки)
А	Б	В	Г
1. МК ₁ – показник покриття боргу	Спроможність обслуговування боргу доходами від основного виду діяльності	Короткострокові та довгострокові зобов'язання Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м: (1595+1600+1610–1165), гр.4 Ф. № 2-м: 2000, гр.3 або Ф. № 1-мс: (1595+1600–1165), гр.4 Ф. № 2-мс: 2000, гр.3
2. МК ₂ – показник рентабельності активів	Ефективність використання активів підприємства	Операційний результат Валюта балансу (актив)	Ф. № 2-м (2-мс): (2000–2050), гр.3 Ф. № 1-м (1-мс): 1300, гр.4
3. МК ₃ – показник покриття фінансових витрат за результатами операційної діяльності	Спроможність фінансування неопераційних витрат за результатами операційної діяльності	Прибуток (збиток) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Фінансові витрати	Ф. № 2-м: (2000–2050), гр.3 2270, гр.3 або Ф. № 2-мс: (2000–2050), гр.3 2165, гр.3
4. МК ₄ – показник капіталу	Частка капіталу в балансі підприємства	Власний капітал Валюта балансу (актив)	Ф. № 1-м (1-мс): 1495, гр. 4 1300, гр.4
5. МК ₅ – показник маневреності робочого капіталу	Частка оборотних активів, непокритих поточними зобов'язаннями	Оборотні активи за вирахуванням поточних зобо-	Ф. № 1-м (1-мс): (1195–1695), гр.4 1300, гр.4

		<u>в'язань</u> Валюта балансу (актив)	
6. МК ₆ – показник покриття капіталом боргу	Відношення власного капіталу до фінансової заборгованості підприємства	Власний <u>капітал</u> Короткострокові та довгострокові зобов'язання	Ф. № 1-м: <u>1495, гр.4</u> (1595+1600+1610–1165), гр.4 або Ф. № 1-мс: <u>1495, гр.4</u> (1595+1600–1165), гр.4

Продовж. табл. 3.14

А	Б	В	Г
7. МК ₇ – показник швидкої ліквідності	Здатність підприємства оперативно покривати потреби в ліквідності	Дебіторська заборгованість за продукцію, гроші та їх <u>еквіваленти</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	Ф. № 1-м: <u>(1125+1165), гр.4</u> 1695, гр.4 або Ф. № 1-мс: <u>(1155+1165), гр.4</u> 1695, гр.4
8. МК ₈ – показник оборотності активів	Період повного обороту активів підприємства	Валюта балансу (актив) Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м (1-мс): <u>1300, гр.4</u> Ф. № 2-м (2-мс): 2000, гр.3
9. МК ₉ – показник оборотності поточних активів	Період, необхідний для повного оновлення поточних активів	<u>Поточні активи</u> Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м (1-мс): <u>1195, гр.4 · 365</u> Ф. № 2-м (2-мс): 2000, гр.3
10. МК ₁₀ – показник оборотності робочого капіталу	Період повного обороту робочого капіталу підприємства	Оборотні активи за вирахуванням поточних зобов'язань Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м (1-мс): <u>(1195–1695), гр.4</u> Ф. № 2 (2-мс): 2000, гр.3
11. МК ₁₁ – показник покриття боргу операційним прибутком	Здатність обслуговування боргу за рахунок операційного прибутку	Прибуток (збиток) від реалізації продукції (товарів, <u>робіт, послуг</u>) Короткостро-	Ф. № 2-м: <u>(2000–2050), гр.3</u> Ф. № 1-м: (1595+1600+ +1610–1165), гр.4 або Ф. № 2-мс: <u>(2000–2050), гр.3</u>

		кові та довгострокові зобов'язання	Ф. № 1-мс: (1595+1600–1165), гр.4
12. МК ₁₂ – показник оборотності основних засобів	Період повного обороту основних засобів підприємства	<u>Основні засоби</u> Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м (1-мс): <u>1010, гр.4</u> Ф. № 2-м (2-мс): 2000, гр.3
13. МК ₁₃ – показник чистого прибутку до оподаткування	Частка чистого прибутку до оподаткування в загальному обсязі реалізації продукції	Чистий прибуток (збиток) до <u>оподаткування</u> Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 2-м: (2000+2120–2050–2180+2240–2270), гр.3 2000, гр.3 або Ф. № 2-мс: (2000+2160–2050–2165), гр.3 2000, гр.3

Для цілей розрахунку фінансових показників усі показники звітності враховуються зі знаком (+), як це передбачено відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Зі знаком (–) ураховується лише показник власного капіталу (форми № 1-м (1-мс) «Баланс», рядок 1495), якщо він має від'ємне значення.

Якщо під час розрахунку фінансового показника знаменник формули дорівнює 0, то під час розрахунку інтегрального показника береться найменше значення показника зі значень, установлених для фінансового показника, крім фінансових показників: МК₃, МК₆, МК₇, МК₁₁, за якими береться найбільше значення.

Якщо під час розрахунку фінансових показників МК₆, МК₁₁ знаменник формули є від'ємним, то під час розрахунку інтегрального показника береться найбільше значення показника.

Значення фінансових показників (K_i) та відповідних їм показників (X_i) відображаються у табл. 3.17.

Третій етап. Розраховується інтегральний показник фінансового стану боржника – юридичної особи (за моделлю табл. 3.13).

Базовий рік:

Z =

Звітний рік:

Z =

Значення інтегрального показника заносяться у табл. 3.17.

Четвертий етап. Визначається клас боржника – юридичної особи залежно від значення інтегрального показника (табл. 3.15).

Банк коригує визначений на підставі розрахунку інтегрального показника фінансового стану клас боржника – юридичної особи, застосовуючи коригуючі фактори, зокрема щодо:

1) своєчасності сплати боргу боржником – юридичною особою з дотриманням таких вимог:

у разі наявності факту прострочення боргу від 31 до 60 днів – банк визначає клас не вище 5; від 61 до 90 днів – не вище 8; 91 та більше днів – не вище 10;

2) належності боржника до групи юридичних осіб під спільним контролем/групи пов'язаних контрагентів;

3) ознак, що свідчать про високий кредитний ризик боржника/контрагента;

4) вимог щодо визнання/припинення визнання банком дефолту боржника/контрагента;

5) наявної в банку інформації щодо кредитної історії боржника в частині його класифікації за класом 10 – банк понижує клас такого боржника на три класи.

Клас боржника – юридичної особи відображається у табл. 3.17.

Таблиця 3.15

Визначення класу боржника – юридичної особи (суб'єкта малого підприємництва) за інтегральним показником

№ з/п	Види економічної діяльності	Діапазони значень інтегрального показника за класами				
		клас 1	клас 2	клас 3	клас 4	клас 5
1.	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	Більше ніж +5,94	Від +5,94 до +5,05	Від +5,05 до +4,17	Від +4,17 до +3,29	Від +3,29 до +2,41
2.	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	Більше ніж +3,84	Від +3,84 до +3,36	Від +3,36 до +2,88	Від +2,88 до +2,40	Від +2,40 до +1,92
3.	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	Більше ніж +4,39	Від +4,39 до +3,83	Від +3,83 до +3,27	Від +3,27 до +2,71	Від +2,71 до +2,16
4.	Інші: секції D, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U	Більше ніж +4,23	Від +4,23 до +3,71	Від +3,71 до +3,19	Від +3,19 до +2,67	Від +2,67 до +2,15

Продовж. табл. 3.15

№ з/п	Види економічної діяльності	Діапазони значень інтегрального показника за класами			
		клас 6	клас 7	клас 8	клас 9
1.	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	Від +2,41 до +1,52	Від +1,52 до +0,64	Від +0,64 до –0,24	Менше ніж –0,24
2.	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	Від +1,92 до +1,44	Від +1,44 до +0,96	Від +0,96 до +0,48	Менше ніж +0,48

3.	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	Від +2,16 до +1,60	Від +1,60 до +1,04	Від +1,04 до +0,49	Менше ніж +0,49
4.	Інші: секції D, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U	Від +2,15 до +1,63	Від +1,63 до +1,12	Від +1,12 до +0,60	Менше ніж +0,60

П'ятий етап. Визначається значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи виходячі зі скоригованого класу боржника (табл. 3.16). Банк під час визначення значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи в межах установленого діапазону урахує: динаміку фактичних значень інтегрального показника, коефіцієнт покриття боргу, якість менеджменту боржника – юридичної особи, наявність та активність ринків збуту продукції, наявність та стан виконання бізнес-плану, рейтинги боржника – юридичної особи (за наявності) та інші події та обставини, що можуть впливати на припинення виконання боржником своїх зобов'язань. Порядок урахування впливу такої інформації на значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи в межах установленого діапазону банк визначає у внутрішньобанківському положенні.

Таблиця 3.16

Діапазони значень коефіцієнта ймовірності дефолту (PD) боржника – юридичної особи

№ з/п	Клас боржника – юридичної особи	Діапазони значень коефіцієнта ймовірності дефолту (PD)
1	1	0,005 – 0,009
2	2	0,01 – 0,019
3	3	0,02 – 0,03
4	4	0,04 – 0,06
5	5	0,07 – 0,10
6	6	0,11 – 0,17
7	7	0,18 – 0,32
8	8	0,33 – 0,59
9	9	0,60 – 0,99
10	10	1

Коефіцієнт ймовірності дефолту відображається у табл. 3.17.

Таблиця 3.17

Фінансові показники (K_i), відповідні їм показники (X_i) і клас боржника – юридичної особи

Назва фінансового показника	_____ р.		_____ р.	
	Значення K_i , %	Значення X_i	Значення K_i , %	Значення X_i
1				

Інтегральний показник фінансового стану боржника – юридичної особи	×		×	
Клас боржника – юридичної особи	×		×	
Коефіцієнт ймовірності дефолту боржника – юридичної особи	×		×	

1. Приклад: Показник покриття боргу (МК₁).

ТЕМА 4

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

1. Аналіз формування доходів, витрат і фінансових результатів за даними форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»

Завдання 4.1

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку доходів суб'єкта малого підприємництва (табл. 4.1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.1

Склад, структура та динаміка доходів суб'єкта малого підприємництва

Вид доходів	Рядок форми № 2-м	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1 ×100
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000						
Інші операційні доходи	2120						
Інші доходи	2240						
Усього доходів			100,0		100,0		

Завдання 4.2

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку витрат суб'єкта малого підприємництва (табл. 4.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.2

Склад, структура та динаміка витрат суб'єкта малого підприємництва

Вид витрат	Рядок форми № 2-м	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1×100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050						

Продовж. табл. 4.2

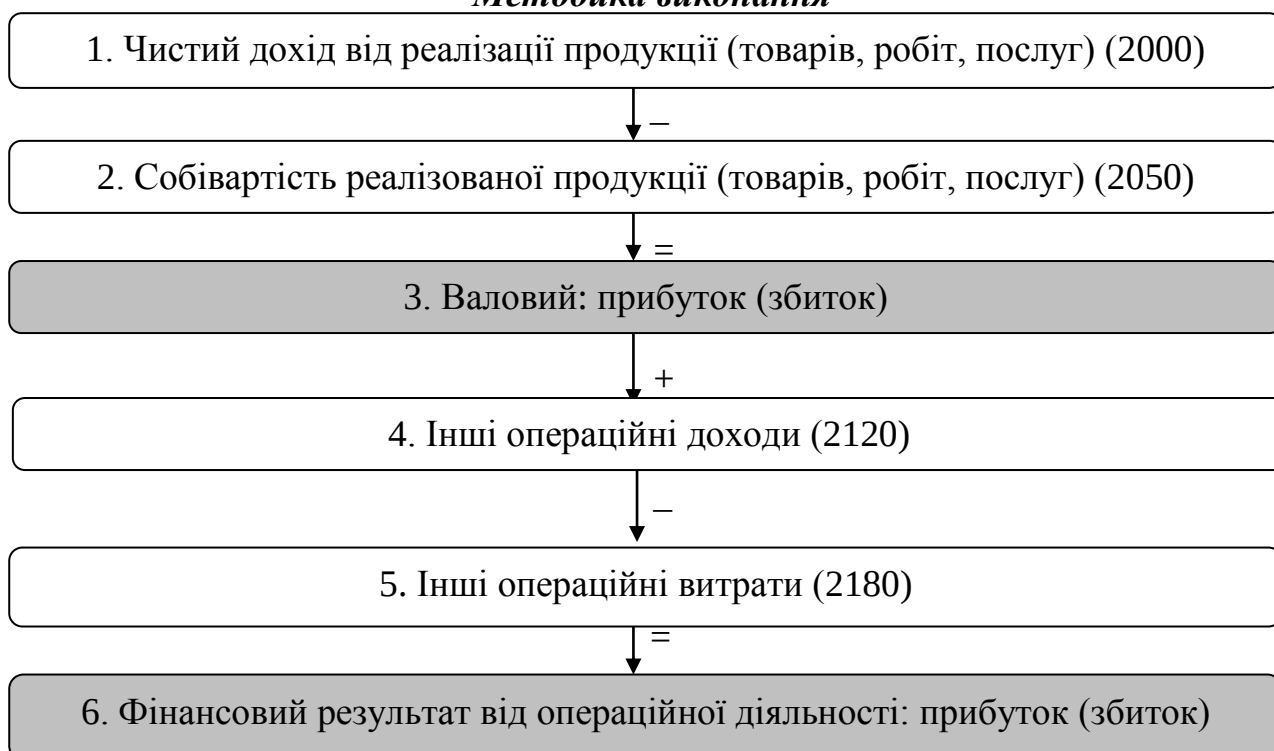
А	Б	1	2	3	4	5	6
Інші операційні витрати	2180						
Інші витрати	2270						
Усього витрат			100,0		100,0		

Завдання 4.3

За методикою, наведеною на рис. 4.1 і в табл. 4.3, проаналізуйте формування, структуру та динаміку фінансових результатів діяльності суб'єкта малого підприємництва (табл. 4.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

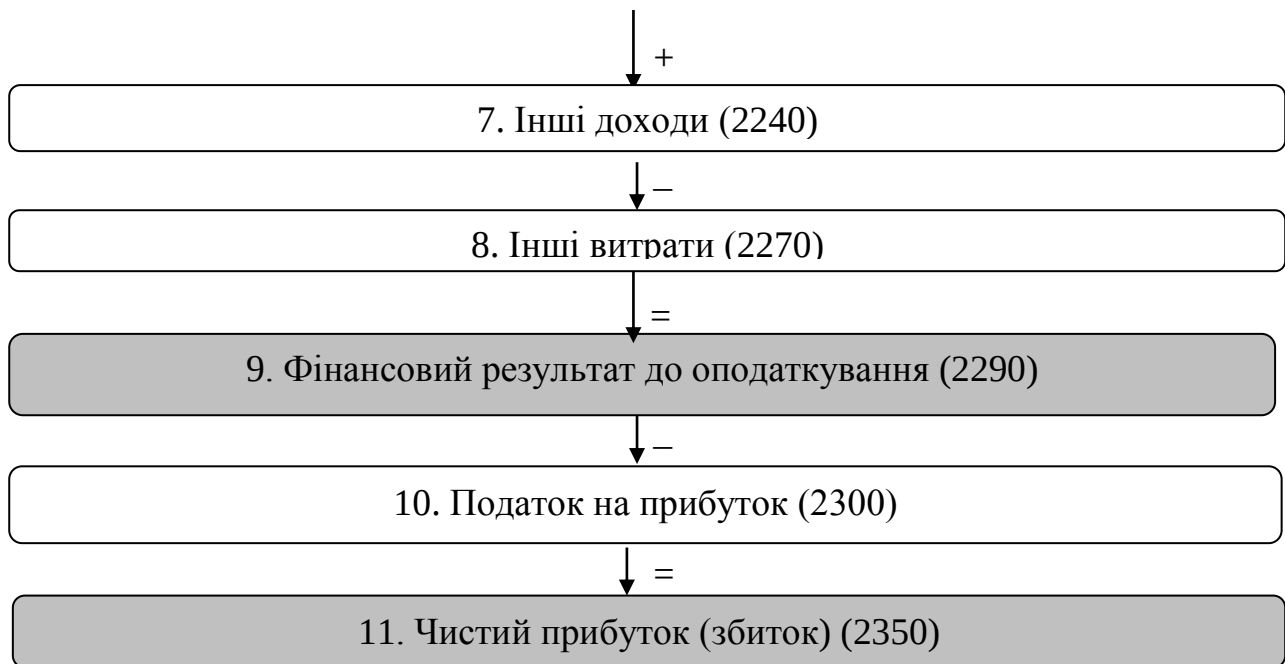

Рис. 4.1. Послідовність формування фінансових результатів за інформацією форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»

Таблиця 4.3

Види фінансових результатів діяльності суб'єкта малого підприємництва

Вид фінансових результатів	Порядок розрахунку за даними форми № 2-м (рядки)
Валовий: прибуток (збиток)	2000–2050
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2000+2120–2050–2180
Фінансовий результат до оподаткування	2290=2000+2120+2240–2050–2180–2270
Чистий прибуток (збиток)	2350=2290–2300

Таблиця 4.4

Аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів діяльності суб'єкта малого підприємництва

№ з/п	Показник	р.		р.		у % до р. ⁴
		сума, тис. грн	част-ка, %	сума, тис. грн	част-ка, %	
А	Б	1	2	3	4	5=3÷1×100
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		×		×	
2.	Операційні витрати		100,0		100,0	
	у тому числі:					
	а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)					
	б) інші операційні витрати					
3.	Валовий: прибуток (збиток)		×		×	

4.	У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(п.3 \div п.1 \times 100)^1$	×		×		×
5.	Інші операційні доходи		×		×	
6.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)		×		×	
7.	Інші доходи		×		×	
8.	Інші витрати		×		×	
9.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)		×		×	
10.	Податок на прибуток		×		×	
11.	Чистий прибуток (збиток)		×		×	
12.	У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(п.11 \div п.1 \times 100)^2$	×		×		×

Продовж. табл. 4.4

А	Б	1	2	3	4	5
13.	У % до валового прибутку $(п.11 \div п.3 \times 100)^3$	×		×		×

Розрахунки проводяться за умови одержання:

1. Валового прибутку.

2. Чистого прибутку.

3. Чистого прибутку і валового прибутку.

4. Темп зростання показників 3, 6, 9, 11 визначається за умови однакового виду фінансових результатів (прибуток або збиток) за два роки.

2. Факторний аналіз показників фінансових результатів

Завдання 4.4

Із використанням адитивних моделей за даними табл. 4.5 проаналізуйте фактори формування показників фінансових результатів за видами діяльності суб'єкта малого підприємництва. Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.5

Вихідна інформація для аналізу факторів формування показників фінансових результатів суб'єкта малого підприємництва, тис. грн

№ з/п	Показник	Рядок форми № 2-м	Умове позначення	____ р.	____ р.	Відхилення (+,-)
А	Б	В	Г	1	2	3
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ЧД			

2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	<i>С</i>			
3.	Валовий: прибуток (збиток)	п.1–п.2	<i>ВП</i>			
4.	Інші операційні доходи	2120	<i>ІОД</i>			
5.	Інші операційні витрати	2180	<i>ІОВ</i>			
6.	Операційний дохід	п.1+п.4	<i>ОД</i>			
7.	Операційні витрати	п.2+п.5	<i>ОВ</i>			
8.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	п.6–п.7	<i>ФРОД</i>			
9.	Інші доходи	2240	<i>ІД</i>			
10.	Інші витрати	2270	<i>ІВ</i>			
11.	Фінансовий результат від інших видів діяльності: прибуток (збиток)	п.9–п.10	<i>ФРІД</i>			

Продовж. табл. 4.5

А	Б	В	Г	1	2	3
12.	Фінансовий результат до оподаткування	2290	<i>ФРДО</i>			
13.	Податок на прибуток	2300	<i>ПП</i>			
14.	Чистий прибуток (збиток)	2350	<i>ЧП</i>			

Фактори формування показників фінансових результатів аналізують за інформацією графі «Відхилення (+,–)» табл. 4.5 із використанням адитивних факторних моделей.

1. Модель факторного аналізу валового прибутку (збитку):

$$\hat{A}\tilde{I} = \times \tilde{A} - \tilde{N}. \quad (4.1)$$

Загальна зміна (+,–) валового прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta ВП = \quad (4.2)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta ВП_{чд} = \quad (4.3)$$

2) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta ВП_{с} = \quad (4.4)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ВП = \Delta ВП_{чд} + \Delta ВП_{с}; \quad (4.5)$$

$$\Delta ВП = \quad (4.6)$$

2. Моделі факторного аналізу фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності.

1. Перший варіант:

$$\hat{O}\tilde{D}\tilde{I}\tilde{A} = \tilde{A}\tilde{I} + {}^2\tilde{I}\tilde{A} - {}^2\tilde{I}\tilde{A}. \quad (4.7)$$

Загальна зміна (+,–) фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності, тис. грн:

$$\Delta ФРОД = \quad (4.8)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) валового прибутку (збитку):

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ВП}} = \quad (4.9)$$

2) інших операційних доходів:

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮД}} = \quad (4.10)$$

3) інших операційних витрат:

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮВ}} = \quad (4.11)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \Phi \text{РОД} = \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ВП}} + \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮД}} + \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮВ}} ; \quad (4.12)$$

$$\Delta \Phi \text{РОД} = \quad (4.13)$$

II. Другий варіант:

$$\hat{O} \hat{D} \hat{I} \hat{A} = \hat{I} \hat{A} - \hat{I} \hat{A} = \times \hat{A} + {}^2 \hat{I} \hat{A} - \hat{N} - {}^2 \hat{I} \hat{A} . \quad (4.14)$$

Загальна зміна (+, -) фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності, тис. грн:

$$\Delta \Phi \text{РОД} = \quad (4.15)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) операційного доходу:

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ОД}} = \quad (4.16)$$

з нього:

1.1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЧД}} = \quad (4.17)$$

1.2) інших операційних доходів:

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮД}} = \quad (4.18)$$

2) операційних витрат:

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ОВ}} = \quad (4.19)$$

з нього:

2.1) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{С}} = \quad (4.20)$$

2.2) інших операційних витрат:

$$\Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮВ}} = \quad (4.21)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \Phi \text{РОД} = \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ОД}} + \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ОВ}} = \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЧД}} + \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮД}} + \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{С}} + \Delta \Phi \text{РОД}_{\text{ЮВ}} ; \quad (4.22)$$

$$\Delta \Phi \text{РОД} = \quad (4.23)$$

3. Модель факторного аналізу фінансового результату до оподаткування:

$$\hat{O} \hat{D} \hat{A} \hat{I} = \hat{O} \hat{D} \hat{I} \hat{A} + \hat{O} \hat{D} {}^2 \hat{A} = (\hat{I} \hat{A} - \hat{I} \hat{A}) + ({}^2 \hat{A} - {}^2 \hat{A}). \quad (4.24)$$

Загальна зміна (+, -) фінансового результату до оподаткування, тис. грн:

$$\Delta \Phi \text{РДО} = \quad (4.25)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату від операційної діяльності:

$$\Delta \Phi \text{РДО}_{\text{ФРОД}} = \quad (4.26)$$

з нього:

1.1) операційного доходу:

$$\Delta \Phi РДО_{ОД} = \quad (4.27)$$

1.2) операційних витрат:

$$\Delta \Phi РДО_{ОВ} = \quad (4.28)$$

2) фінансового результату від інших видів діяльності:

$$\Delta \Phi РДО_{ФРІД} = \quad (4.29)$$

з нього:

2.1) інших доходів:

$$\Delta \Phi РДО_{ІД} = \quad (4.30)$$

2.2) інших витрат:

$$\Delta \Phi РДО_{ІВ} = \quad (4.31)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \Phi РДО = \Delta \Phi РДО_{ФРОД} + \Delta \Phi РДО_{ФРІД} = \Delta \Phi РДО_{ОД} + \Delta \Phi РДО_{ОВ} + \Delta \Phi РДО_{ІД} + \Delta \Phi РДО_{ІВ}; \quad (4.32)$$

$$\Delta \Phi РДО = \quad (4.33)$$

4. Моделі факторного аналізу чистого прибутку (збитку).

I. Перший варіант:

$$\times \ddot{I} = \ddot{O} \ddot{D} \ddot{A} \ddot{I} - \ddot{I} \ddot{I} \quad (4.34)$$

Загальна зміна (+, -) чистого прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta ЧП = \quad (4.35)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату до оподаткування:

$$\Delta ЧП_{\Phi РДО} = \quad (4.36)$$

2) податку на прибуток:

$$\Delta ЧП_{ПП} = \quad (4.37)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ЧП = \Delta ЧП_{\Phi РДО} + \Delta ЧП_{ПП}; \quad (4.38)$$

$$\Delta ЧП = \quad (4.39)$$

II. Другий варіант:

$$\times \ddot{I} = \hat{O} \hat{D} \hat{I} \ddot{A} + \hat{O} \hat{D}^2 \ddot{A} - \ddot{I} \ddot{I} = (\hat{I} \ddot{A} - \hat{I} \hat{A}) + (\hat{A}^2 \ddot{A} - \hat{A}^2 \hat{A}) - \ddot{I} \ddot{I} \quad (4.40)$$

Загальна зміна (+, -) чистого прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta ЧП = \quad (4.41)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату від операційної діяльності:

$$\Delta ЧП_{\Phi РОД} = \quad (4.42)$$

з нього:

1.1) операційного доходу:

$$\Delta ЧП_{ОД} = \quad (4.43)$$

1.2) операційних витрат:

$$\Delta ЧП_{ОВ} = \quad (4.44)$$

2) фінансового результату від інших видів діяльності:

$$\Delta ЧП_{\Phi РІД} = \quad (4.45)$$

з нього:

2.1) інших доходів:

$$\Delta ЧП_{\text{ИД}} = \quad (4.46)$$

2.2) інших витрат:

$$\Delta ЧП_{\text{ИВ}} = \quad (4.47)$$

3) податку на прибуток:

$$\Delta ЧП_{\text{ПП}} = \quad (4.48)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ЧП = \Delta ЧП_{\text{ФРОД}} + \Delta ЧП_{\text{ФРИД}} + \Delta ЧП_{\text{ПП}} = \Delta ЧП_{\text{ОД}} + \Delta ЧП_{\text{ОВ}} + \Delta ЧП_{\text{ИД}} + \Delta ЧП_{\text{ИВ}} + \Delta ЧП_{\text{ПП}}; \quad (4.49)$$

$$\Delta ЧП = \quad (4.50)$$

3. Розрахунок і факторний аналіз показників рентабельності

Завдання 4.5

За методикою, наведеною в табл. 4.6, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників рентабельності та окупності діяльності суб'єкта малого підприємництва (табл. 4.7). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.6

Система показників рентабельності та окупності діяльності суб'єкта малого підприємництва

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
А	Б	В
<i>Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)</i>		
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %	<u>Валовий: прибуток (збиток)</u> Собівартість реалізованої продукції	Ф. № 2-м: $(2000 - 2050) \times 100$ Ф. № 2-м: 2050
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: <u>прибуток (збиток)</u> Операційні витрати	Ф. № 2-м: $(2000 + 2120 - 2050 - 2180) \times 100$ Ф. № 2-м: 2050 + 2180
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	Фінансовий результат <u>до оподаткування</u> Витрати господарської діяльності	<u>Ф. № 2-м: 2290 × 100</u> Ф. № 2-м: 2285
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	<u>Чистий прибуток (збиток)</u> Витрати господарської діяльності	<u>Ф. № 2-м: 2350 × 100</u> Ф. № 2-м: 2285

Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Чистий дохід від реалізації продукції Собівартість реалізованої продукції	Ф. № 2-м: 2000 Ф. № 2-м: 2050
Коефіцієнт окупності операційних витрат	Операційний дохід Операційні витрати	Ф. № 2-м: 2000+2120 Ф. № 2-м: 2050+2180
<i>Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)</i>		
Рентабельність (збитковість) продажу, %	Валовий: прибуток (збиток) Чистий дохід від реалізації продукції	Ф. № 2-м: $(2000 - 2050) \times 100$ Ф. № 2-м: 2000
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток) Операційний дохід	Ф. № 2-м: $(2000 + 2120 - 2050 - 2180) \times 100$ Ф. № 2-м: 2000+2120
<i>Показники рентабельності та окупності капіталу (активів) (ресурсні показники)</i>		

Продовж. табл. 4.6

А	Б	В
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування Середньорічна вартість капіталу	Ф. № 2-м: 2290×100 Ф. № 1-м: $(1900, \text{гр.3} + 1900, \text{гр.4}) \div 2$
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	Чистий прибуток (збиток) Середньорічна вартість капіталу	Ф. № 2-м: 2350×100 Ф. № 1-м: $(1900, \text{гр.3} + 1900, \text{гр.4}) \div 2$
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування Середньорічна вартість власного капіталу	Ф. № 2-м: 2290×100 Ф. № 1-м: $(1495, \text{гр.3} + 1495, \text{гр.4}) \div 2$
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	Чистий прибуток (збиток) Середньорічна вартість власного капіталу	Ф. № 2-м: 2350×100 Ф. № 1-м: $(1495, \text{гр.3} + 1495, \text{гр.4}) \div 2$
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	Фінансовий результат до оподаткування Середньорічна вартість основних засобів і запасів	Ф. № 2-м: 2290×100 Ф. № 1-м: $((1010 + 1100 + 1110), \text{гр.3} + (1010 + 1100 + 1110), \text{гр.4}) \div 2$
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	Чистий прибуток (збиток) Середньорічна вартість основних засобів і запасів	Ф. № 2-м: 2350×100 Ф. № 1-м: $((1010 + 1100 + 1110), \text{гр.3} + (1010 + 1100 + 1110), \text{гр.4}) \div 2$
Коефіцієнт окупності сукупного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції Середньорічна вартість капіталу	Ф. № 2-м: 2000 Ф. № 1-м: $(1900, \text{гр.3} + 1900, \text{гр.4}) \div 2$
Коефіцієнт окупності	Чистий дохід від	Ф. № 2-м: 2000

власного капіталу	<u>реалізації продукції</u> Середньорічна вартість власного капіталу	Ф. № 1-м: (1495, гр.3+ +1495, гр.4)÷2
Період окупності сукупного капіталу, років	Середньорічна вартість <u>капіталу</u> Чистий прибуток	Ф. № 1-м: (1900, гр.3+ +1900, гр.4)÷2 Ф. № 2-м: 2350
Період окупності власного капіталу, років	Середньорічна вартість <u>власного капіталу</u> Чистий прибуток	Ф. № 1-м: (1495, гр.3+ +1495, гр.4)÷2 Ф. № 2-м: 2350

Таблиця 4.7

**Показники рентабельності та окупності діяльності суб'єкта
малого підприємництва**

Показник	___ р.	___ р.	Відхи- лення (+, -)
<i>Показники рентабельності та окупності витрат</i>			
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %			
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %			
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %			
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %			
Коефіцієнт окупності виробничих витрат			
Коефіцієнт окупності операційних витрат			
<i>Показники рентабельності реалізованої продукції</i>			
Рентабельність (збитковість) продажу, %			
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %			
<i>Показники рентабельності та окупності капіталу (активів)</i>			
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %			
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %			
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %			
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %			
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %			
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %			

Коефіцієнт окупності сукупного капіталу			
Коефіцієнт окупності власного капіталу			
Період окупності сукупного капіталу, років			
Період окупності власного капіталу, років			

Завдання 4.6

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу. Сформулюйте висновки та обґрунтуйте шляхи підвищення загальної рентабельності сукупного капіталу.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки, табл. 4.6.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу:

$$PK = \frac{\Phi P}{K} \times 100 = \frac{\Phi P \times ЧД}{K \times ЧД} \times 100 = \frac{\Phi P}{ЧД} \times 100 \times \frac{ЧД}{K} = PP \times КОК, \quad (4.51)$$

де PK – загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %;

ΦP – фінансовий результат до оподаткування;

K – середньорічна вартість капіталу;

$ЧД$ – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

PP – рентабельність (збитковість) реалізації, %;

$КОК$ – коефіцієнт оборотності (окупності) капіталу.

Отже, на зміну загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу впливають два фактори:

1) рентабельність (збитковість) реалізації (PP);

2) коефіцієнт оборотності капіталу ($КОК$).

Порядок визначення показників 1-3 табл. 4.8 наведено в табл. 4.6.

Таблиця 4.8

Вихідна інформація для факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу суб'єкта малого підприємництва

№ з/п	Показник	Умовне позначення	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
					абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
1.	Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	ΦP				
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	$ЧД$				
3.	Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	K				
4.	Загальна рентабельність (збит-	PK				×

	ковість) сукупного капіталу, % (п.1÷п.3×100)					
5.	Рентабельність (збитковість) реалізації, % (п.1÷п.2×100)	PP				×
6.	Коефіцієнт обертання капіталу (п.2÷п.3)	KOK				

За даними табл. 4.8 розраховують умовний показник загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, %:

$$PK_{YM} = PP_1 \times KOK_0; \quad (4.52)$$

$PK_{YM} =$

Загальна зміна (+,–) загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, в. п.:

$$\Delta PK = PK_1 - PK_0, \quad (4.53)$$

$\Delta PK =$

у тому числі за рахунок факторів:

1) рентабельності (збитковості) реалізації:

$$\Delta PK_{PP} = PK_{YM} - PK_0; \quad (4.54)$$

$\Delta PK_{PP} =$

2) коефіцієнта обертання капіталу:

$$\Delta PK_{KOK} = PK_1 - PK_{YM}; \quad (4.55)$$

$\Delta PK_{KOK} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PK = \Delta PK_{PP} + \Delta PK_{KOK}; \quad (4.56)$$

$\Delta PK =$

Завдання 4.7

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу. Сформулюйте висновки та обґрунтуйте шляхи підвищення загальної рентабельності власного капіталу.

Вихідна інформація: форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два роки, табл. 4.6.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу:

$$\begin{aligned}
 \hat{D}\hat{A}\hat{E} &= \frac{\hat{O}\hat{D}}{\hat{A}\hat{E}} \times 100 = \frac{\hat{O}\hat{D}}{\hat{E}} \times 100 \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \frac{\hat{O}\hat{D}}{\times\hat{A}} \times 100 \times \frac{\times\hat{A}}{\hat{E}} \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \\
 &= \frac{\hat{O}\hat{D}}{\times\hat{A}} \times 100 \times \frac{\times\hat{A}}{\hat{I}\hat{A}} \times \frac{\hat{I}\hat{A}}{\hat{E}} \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \frac{\hat{O}\hat{D}}{\times\hat{A}} \times 100 \times \frac{\times\hat{A}}{\hat{I}\hat{A}} \times \frac{\hat{I}\hat{A}}{\hat{I}\hat{C}} \times \frac{\hat{I}\hat{C}}{\hat{E}} \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \quad (4.57) \\
 &= \hat{D}\hat{E} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C} = \hat{D}\hat{D} \times \hat{E}\hat{I}\hat{E} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C} = \hat{D}\hat{D} \times \hat{E}\hat{I}\hat{A} \times \times \hat{I}\hat{A} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C} = \\
 &= \hat{D}\hat{D} \times \hat{E}\hat{I}\hat{A} \times \hat{E}\hat{C}\hat{E} \times \times \hat{C} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C},
 \end{aligned}$$

де PBK – загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, % – відношення фінансового результату до оподаткування (ΦP) до середньорічної вартості власного капіталу (BK), виражене у відсотках;

PK – загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, % – відношення фінансового результату до оподаткування (ΦP) до середньорічної вартості капіталу (K), виражене у відсотках;

$K\Phi Z$ – коефіцієнт фінансової залежності – відношення середньорічної вартості капіталу (K) до середньорічної вартості власного капіталу (BK);

PP – рентабельність (збитковість) реалізації, % – відношення фінансового результату до оподаткування (ΦP) до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ($\mathcal{C}D$), виражене у відсотках;

KOK – коефіцієнт обертання капіталу – відношення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ($\mathcal{C}D$) до середньорічної вартості капіталу (K);

KOA – коефіцієнт обертання оборотних активів – відношення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ($\mathcal{C}D$) до середньорічної вартості оборотних активів (OA);

$\mathcal{C}^{OA}$ – частка (коефіцієнт) оборотних активів у капіталі – відношення середньорічної вартості оборотних активів (OA) до середньорічної вартості капіталу (K);

$K3L$ – коефіцієнт загальної ліквідності – відношення середньорічної вартості оборотних активів (OA) до середньорічної величини поточних зобов'язань ($ПЗ$);

$\mathcal{C}^3$ – частка (коефіцієнт) поточних зобов'язань у капіталі – відношення середньорічної величини поточних зобов'язань ($ПЗ$) до середньорічної вартості капіталу (K).

Отже, на зміну показника загальної рентабельності (збитко-вості) власного капіталу (PBK) впливають такі фактори:

- 1) рентабельність (збитковість) реалізації (PP);
- 2) коефіцієнт обертання оборотних активів (KOA);
- 3) коефіцієнт загальної ліквідності ($K3L$);
- 4) частка (коефіцієнт) поточних зобов'язань у капіталі ($\mathcal{C}^3$);
- 5) коефіцієнт фінансової залежності ($K\Phi Z$).

Порядок визначення показників 1-4 табл. 4.9 наведено в табл. 4.6.

Середньорічна вартість оборотних активів (OA) – форма № 1-м: (ряд. 1195, гр.3+ряд. 1195, гр.4)÷2.

Середньорічна величина поточних зобов'язань ($ПЗ$) – форма № 1-м: (ряд. 1695, гр.3+ряд. 1695, гр.4)÷2.

Таблиця 4.9

Вихідна інформація для факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу суб'єкта малого підприємництва

№ з/п	Показник	Умовне позначення	— р.	— р.	Відхилення (+,–)	
					абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2–1	4=3÷1

						×100
1.	Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	<i>ФР</i>				
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	<i>ЧД</i>				
3.	Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	<i>К</i>				
4.	Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	<i>ВК</i>				
5.	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	<i>ОА</i>				
6.	Середньорічна величина поточних зобов'язань, тис. грн	<i>ПЗ</i>				
7.	Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, % (п.1÷п.4×100)	<i>РВК</i>				×

Продовж. табл. 4.9

А	Б	В	1	2	3	4
8.	Рентабельність (збитковість) реалізації, % (п.1÷п.2×100)	<i>РР</i>				×
9.	Коефіцієнт обертання оборотних активів (п.2÷п.5)	<i>КОА</i>				
10.	Коефіцієнт загальної ліквідності (п.5÷п.6)	<i>КЗЛ</i>				
11.	Частка (коефіцієнт) поточних зобов'язань у капіталі (п.6÷п.3)	<i>ЧЗ</i>				
12.	Коефіцієнт фінансової залежності (п.3÷п.4)	<i>КФЗ</i>				

За даними табл. 4.9 розраховують умовні показники загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу, %:

$$РВК_{\text{ум1}} = РР_1 \times КОА_0 \times КЗЛ_0 \times Ч^3_0 \times КФЗ_0; \quad (4.58)$$

$$РВК_{\text{ум1}} = РВК_{\text{ум2}} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_0 \times Ч^3_0 \times КФЗ_0; \quad (4.59)$$

$$РВК_{\text{ум2}} = РВК_{\text{ум3}} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_1 \times Ч^3_0 \times КФЗ_0; \quad (4.60)$$

$$РВК_{\text{ум3}} = РВК_{\text{ум4}} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_1 \times Ч^3_1 \times КФЗ_0; \quad (4.61)$$

$$РВК_{\text{ум4}} =$$

Загальна зміна (+,–) загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу, в. п.:

$$\Delta PBK = PBK_1 - PBK_0; \quad (4.62)$$

$\Delta PBK =$

у тому числі за рахунок факторів:

1) рентабельності (збитковості) реалізації:

$$\Delta PBK_{PP} = PBK_{YM1} - PBK_0; \quad (4.63)$$

$\Delta PBK_{PP} =$

2) коефіцієнта обертання оборотних активів:

$$\Delta PBK_{KOA} = PBK_{YM2} - PBK_{YM1}; \quad (4.64)$$

$\Delta PBK_{KOA} =$

3) коефіцієнта загальної ліквідності:

$$\Delta \hat{A}_{\hat{E}_{\hat{C}\hat{E}}} = \hat{A}_{\hat{O}\hat{I}3} - \hat{A}_{\hat{O}\hat{I}2}; \quad (4.65)$$

$\Delta PBK_{K3L} =$

4) частки (коефіцієнта) поточних зобов'язань у капіталі:

$$\Delta PBK_q^3 = PBK_{YM4} - PBK_{YM3}; \quad (4.66)$$

$\Delta PBK_q^3 =$

5) коефіцієнта фінансової залежності:

$$\Delta PBK_{K\Phi3} = PBK_1 - PBK_{YM4}; \quad (4.67)$$

$\Delta PBK_{K\Phi3} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PBK = \Delta PBK_{PP} + \Delta PBK_{KOA} + \Delta PBK_{K3L} + \Delta PBK_q^3 + \Delta PBK_{K\Phi3}; \quad (4.68)$$

$\Delta PBK =$

ТЕМА 5 АНАЛІЗ АКТИВІВ І ПАСИВІВ БАНКУ

1. Аналіз складу, структури та динаміки активів і пасивів

Завдання 5.1

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки активів банку (табл. 5.1).
Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.1

Склад, структура та динаміка активів банку (станом на кінець року)

Вид активів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Готівкові кошти та рахунки в НБУ							

Кошти в банках							
Фінансові ін-струменти							
Кредити, надані клієнтам							
Інвестиції, наявні для продажу							
Основні засоби та нематеріальні активи							

Продовж. табл. 5.1

A	1	2	3	4	5	6	7
Усього активів		100,0		100,0		-	

Завдання 5.2

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки пасивів банку (табл. 5.2).
Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.2

Склад, структура та динаміка пасивів банку (станом на кінець року)

Вид пасивів	____ р.		____ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
A	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Зобов'язання:							
Кошти банків							
Рахунки клієнтів							

Усього зобов'язань							
Власний капітал:							
Акціонерний капітал							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							

Продовж. табл. 5.2

А	1	2	3	4	5	6	7
Усього власного капіталу							
Усього зобов'язань і власного капіталу		100,0		100,0		-	

Завдання 5.3

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки зобов'язань банку (табл. 5.3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.3

Склад, структура та динаміка зобов'язань банку (станом на кінець року)

Вид зобов'язань	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Кошти банків							
Рахунки клієнтів							

Усього зобов'язань		100,0		100,0		-	

Завдання 5.4

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу банку (табл. 5.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.4

Склад, структура та динаміка власного капіталу банку (станом на кінець року)

Вид власного капіталу	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Акціонерний капітал							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
Усього власного капіталу		100,0		100,0		-	

ТЕМА 6

АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ, ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І

РЕНТАБЕЛЬНОСТІ БАНКУ

1. Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат

Завдання 6.1

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки доходів банку (табл. 6.1).
Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.1

Склад, структура та динаміка доходів банку

Вид доходів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	$7=5 \div 1 \times 100$
Процентні доходи							
Комісійні доходи							
Чистий прибуток від реалізації інвестицій							
Чистий прибуток від операцій з фінансовими інструментами							
Усього доходів		100,0		100,0		-	
у тому числі:							
процентні							
непроцентні							

Завдання 6.2

Проведіть аналіз складу, структури та динаміки витрат банку (табл. 6.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.2

Склад, структура та динаміка витрат банку

Вид витрат	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Процентні витрати							

Продовж. табл. 6.2

А	1	2	3	4	5	6	7
Формування резерву на покриття збитків від знецінення активів, за якими нараховуються проценти							
Комісійні витрати							
Операційні витрати							
Витрати з податку на прибуток							
Усього витрат		100,0		100,0		-	
у тому числі:							
процентні							
непроцентні							

Завдання 6.3

Проведіть аналіз формування і динаміки чистого процентного доходу банку (табл. 6.3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.3

Формування і динаміка чистого процентного доходу банку, тис. грн

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Процентні доходи				
2.	Процентні витрати				
3.	Чистий процентний дохід до формування резерву на покриття збитків від знецінення активів, за якими нараховуються проценти (п.1-п.2)				
4.	Формування резерву на покриття збитків від знецінення активів, за якими нараховуються проценти				
5.	Чистий процентний дохід (п.3-п.4)				

Завдання 6.4

Проведіть загальну оцінку динаміки доходів і витрат банку (табл. 6.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки, табл. 6.1, 6.2.

Методика виконання

Таблиця 6.4

Загальна оцінка динаміки доходів і витрат банку

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Доходи банку, тис. грн				
2.	Витрати банку, тис. грн				
3.	Коефіцієнт окупності (п.1÷п.2)				
4.	Коефіцієнт дієздатності (п.2÷п.1)				

2. Аналіз формування і динаміки чистого прибутку та сукупного доходу

Завдання 6.5

Проведіть аналіз формування і динаміки чистого прибутку (збитку) банку (табл. 6.5). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.5

Формування і динаміка чистого прибутку (збитку) банку, тис. грн

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
A	B	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Чистий процентний дохід				
2.	Чистий непроцентний прибуток (збиток)				
3.	Операційні витрати				
4.	Прибуток (збиток) до оподаткування (п.1+п.2-п.3)				
5.	Витрати (відшкодування) з податку на прибуток				
6.	Чистий прибуток (збиток) за рік (п.4-(+)п.5)				
7.	У % до чистого процентного доходу (п.6÷п.1×100) ¹				×

Продовж. табл. 6.5

A	B	1	2	3	4
8.	У % до чистого непроцентного прибутку (п.6÷п.2×100) ¹				×
9.	У % до прибутку до оподаткування (п.6÷п.4×100) ¹				×

1. Розрахунки проводяться за умови показників прибутків.

Завдання 6.6

Проведіть аналіз формування і динаміки сукупного доходу банку (табл. 6.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.6

Формування і динаміка сукупного доходу банку, тис. грн

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
A	B	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Чистий прибуток (збиток) за рік				
2.	Інший сукупний дохід				
	у тому числі:				

3.	Усього сукупного доходу за рік (п.1+п.2)				

3. Аналіз рентабельності роботи банку

Завдання 6.7

Проведіть аналіз рентабельності роботи банку (табл. 6.7). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки, табл. 6.1, 6.2.

Методика виконання

Таблиця 6.7

Аналіз рентабельності роботи банку

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
			абсолютне	відносне, %
А	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
Доходи – усього, тис. грн				
у тому числі:				
процентні				
непроцентні				
Витрати – усього, тис. грн				
у тому числі:				
процентні				
непроцентні				
Прибуток (збиток) – усього, тис. грн				
у тому числі від:				
процентних операцій				
непроцентних операцій				
Рентабельність (збитковість) – усього, %				×
у тому числі:				
процентних операцій				×
непроцентних операцій				×

Завдання 6.8

Проведіть аналіз рентабельності активів і власного капіталу банку (табл. 6.8). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)», «Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.8

Аналіз рентабельності активів і власного капіталу банку

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+, -)	
			абсолютне	відносне, %
A	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
Середньорічна вартість активів, тис. грн				
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн				
Прибуток (збиток) до оподаткування, тис. грн				
Чистий прибуток (збиток) за рік, тис. грн				
Загальна рентабельність (збитковість), %:				
активів				
власного капіталу				
Чиста рентабельність (збитковість), %:				×

Продовж. табл. 6.8

A	1	2	3	4
активів				×
власного капіталу				×

ТЕМА 7 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ

1. Аналіз фінансової стійкості банку

Завдання 7.1

За методикою, наведеною в табл. 7.1, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансову стійкість банку (табл. 7.2). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і оптимальні значення показників.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 7.1

Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників, що характеризують фінансову стійкість банку

Показник	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст	Оптимальне значення
Коефіцієнт надійності	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Зобов'язання}}$	Відображає рівень залежності банку від залучених коштів	$\geq 0,05$
Коефіцієнт фінансового важеля	$\frac{\text{Зобов'язання}}{\text{Власний капітал}}$	Розкриває здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку	< 20

Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів (співвідношення власного капіталу і активів)	<u>Власний капітал</u> Активи	Розкриває достатність сформованого власного капіталу в активізації та покритті різних ризиків	$\geq 0,1$
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	Основні засоби та <u>нематеріальні активи</u> Власний капітал	Показує, яку частину власного капіталу розміщено в капіталізованих активах	-
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	<u>Активи</u> Акціонерний капітал	Відображає ступінь покриття активів акціонерним капіталом	12,0-15,0

Таблиця 7.2

Показники фінансової стійкості банку

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт надійності			
Коефіцієнт фінансового важеля			
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів			
Коефіцієнт захищеності власного капіталу			
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу			

2. Аналіз ліквідності банку

Завдання 7.2

За методикою, наведеною в табл. 7.3, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки показників, які характеризують ліквідність банку (табл. 7.4). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і оптимальні значення показників.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 7.3

Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників, що характеризують ліквідність банку

Показник	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст	Оптимальне значення
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	Готівкові кошти + <u>+ кошти в банках</u> Кошти банків + + рахунки клієнтів	Показує можливість банку погашати «живими» грошми з коррахунків і каси зобов'язання за всіма депо-	$\geq 0,2$

		зитами	
Коефіцієнт загальної ліквідності	<u>Активи</u> Зобов'язання	Характеризує максимальну можливість банку погашати зобов'язання всіма активами	≥ 1
Коефіцієнт генеральної ліквідності	Готівкові кошти + + кошти в банках + + основні засоби та <u>нематеріальні активи</u> Зобов'язання	Розкриває здатність банку погашати зобов'язання високоліквідними активами та через продаж майна	-
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	Кредити, надані <u>клієнтам</u> Кошти банків + + рахунки клієнтів	Розкриває, наскільки видані кредити забезпечені всіма залученими депозитами (чи є незбалансована ліквідність)	-

Таблиця 7.4

Показники ліквідності банку

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт миттєвої ліквідності			
Коефіцієнт загальної ліквідності			
Коефіцієнт генеральної ліквідності			
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів			

3. Аналіз ділової активності банку

Завдання 7.3

За методикою, наведеною в табл. 7.5, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки коефіцієнтів, які характеризують ділову активність пасивів і активів банку (табл. 7.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про фінансовий стан (Баланс)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 7.5

Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників, що характеризують ділову активність пасивів і активів банку

Показник	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст
А	Б	В
Коефіцієнт активності залучення позичених коштів	<u>Зобов'язання</u> Пасиви	Визначає частку позичених коштів у загальних пасивах
Коефіцієнт активності залучення міжбанків-	Кредити, що отримані від міжнародних та	Визначає частку одержаних міжбанківських кредитів у

ських кредитів	інших фінансових організацій Пасиви	загальних пасивах
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	Кошти банків + + <u>рахунки клієнтів</u> Пасиви	Визначає частку строкових депозитів у загальних пасивах
Коефіцієнт активності використання позичених коштів у кредитний портфель	<u>Кредити, надані клієнтам</u> Зобов'язання	Визначає частку кредитного портфеля у позичних коштах
Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель	Кошти банків + + <u>рахунки клієнтів</u> Кредити, надані клієнтам	Визначає співвідношення строкових депозитів і кредитного портфеля
Коефіцієнт кредитної активності	<u>Кредити, надані клієнтам</u> Активи	Визначає частку кредитного портфеля у загальних активах

Продовж. табл. 7.5

А	Б	В
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь	Інвестиції (наявні для продажу, що відображаються за амортизованою вартістю, в дочірні та <u>асоційовані компанії</u> Активи	Визначає частку портфеля цінних паперів і паїв у загальних активах

Таблиця 7.6

Показники ділової активності пасивів і активів банку

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт активності залучення позичених коштів			
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів			
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів			
Коефіцієнт активності використання позичених коштів у кредитний портфель			
Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель			
Коефіцієнт кредитної активності			
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь			

4. Аналіз руху грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності банку

Завдання 7.4

Проаналізуйте рух грошових коштів від операційної діяльності банку (табл. 7.7). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про рух грошових коштів за прямим методом» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 7.7

Аналіз руху грошових коштів від операційної діяльності банку, тис. грн

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
А	1	2	3
1. Надходження:			
проценти отримані			
комісійні доходи отримані			

Продовж. табл. 7.7

А	1	2	3
інші операційні доходи отримані			
2. Витрачання:			
проценти сплачені			
комісійні витрати сплачені			
витрати на утримання персоналу сплачені			
інші операційні витрати сплачені			
3. Рух грошових коштів від операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях (п.1+п.2)			
4. Зменшення / (збільшення) операційних активів:			
кошти в банках			
кредити, надані клієнтам			
інші активи			
5. (Зменшення) / збільшення операційних зобов'язань:			
кошти банків			
рахунки клієнтів			
інші зобов'язання			
6. Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від операційної діяльності до сплати податку на прибуток (п.3+п.4+п.5)			
7. Податок на прибуток (сплачений) / повернутий			
8. Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від операційної діяльності (п.6+п.7)			

Завдання 7.5

Проаналізуйте рух грошових коштів від інвестиційної діяльності банку (табл. 7.8). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про рух грошових коштів за прямим методом» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 7.8

Аналіз руху грошових коштів від інвестиційної діяльності банку, тис. грн

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
А	1	2	3
Надходження від реалізації та погашення інвестицій, наявних для продажу			

Продовж. табл. 7.8

А	1	2	3
Придбання інвестицій, наявних для продажу			
Придбання основних засобів та нематеріальних активів			
Придбання інвестицій, що відображаються за амортизованою вартістю			
Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності			

Завдання 7.6

Проаналізуйте рух грошових коштів від фінансової діяльності банку (табл. 7.9). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про рух грошових коштів за прямим методом» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 7.9

Аналіз руху грошових коштів від фінансової діяльності банку, тис. грн

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
Надходження від інших запозичених коштів			
Погашення інших запозичених коштів			
Виплата частки прибутку на основі фінансового результату року			
Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від фінансової діяльності			

Завдання 7.7

Проведіть комплексний аналіз руху грошових коштів банку (табл. 7.10). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: «Звіт про рух грошових коштів за прямим методом» за два роки, табл. 7.7, 7.8, 7.9.

Методика виконання

Таблиця 7.10

Аналіз руху грошових коштів банку, тис. грн

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
А	1	2	3
1. Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від операційної діяльності			
2. Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності			

Продовж. табл. 7.10

А	1	2	3
3. Чисте (вибуття) / надходження грошових коштів від фінансової діяльності			
4. Вплив змін курсів обміну валют на грошові кошти та їх еквіваленти			
5. Чисте (зменшення) / збільшення грошових коштів та їх еквівалентів (п.1+п.2+п.3+п.4)			
6. Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року			
7. Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року (п.5+п.6)			

ТЕМА 8

АНАЛІЗ ФІНАНСУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

1. Аналіз доходів і витрат бюджетної установи

Завдання 8.1

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку доходів бюджетної установи (табл. 8.1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 8.1

Аналіз складу, структури та динаміки доходів бюджетної установи

Вид доходів	Рядок	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
-------------	-------	--------	--------	------------------

	форми № 2- дс	сума, тис. грн	част- ка, %	сума, тис. грн	част- ка, %	абсо- лютне, тис. грн	віднос- не, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1 ×100
Доходи від обмінних операцій							
Бюджетні асигнування	2010						
Доходи від надання по- слуг (виконання робіт)	2020						
Доходи від продажу активів	2030						
Фінансові доходи	2040						
Інші доходи від обмін- них операцій	2050						
Усього доходів від обмінних операцій	2080						
Доходи від необмінних операцій							
Податкові надходження	2090						

Продовж. табл. 8.1

А	Б	1	2	3	4	5	6
Неподаткові надхо- дження	2100						
Трансферти	2110						
Надходження від дер- жавних цільових фондів	2120						
Інші доходи від необ- мінних операцій	2130						
Усього доходів від необмінних операцій	2170						
Усього доходів	2200		100,0		100,0		

Завдання 8.2

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку витрат бюджетної установи (табл. 8.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 8.2

Аналіз складу, структури та динаміки витрат бюджетної установи

Вид витрат	Рядок форми № 2- дс	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	част- ка, %	сума, тис. грн	част- ка, %	абсо- лютне, тис. грн	віднос- не, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1 ×100
Витрати за обмінними операціями							
Витрати на виконання	2210						

бюджетних програм							
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220						
Витрати з продажу активів	2230						
Фінансові витрати	2240						
Інші витрати за обмінними операціями	2250						
Усього витрат за обмінними операціями	2290						
Витрати за необмінними операціями							
Трансферти	2300						
Інші витрати за необмінними операціями	2310						
Усього витрат за необмінними операціями	2340						
Усього витрат	2380		100,0		100,0		

Завдання 8.3

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку елементів витрат за обмінними операціями бюджетної установи (табл. 8.3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 8.3

Аналіз складу, структури та динаміки елементів витрат за обмінними операціями бюджетної установи

Елемент витрат за обмінними операціями	Рядок форми № 2-дс	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1×100
Витрати на оплату праці	2820						
Відрахування на соціальні заходи	2830						
Матеріальні витрати	2840						
Амортизація	2850						
Інші витрати	2860						
Усього	2890		100,0		100,0		

Завдання 8.4

Проаналізуйте динаміку профіциту (дефіциту) доходів від обмінних і необмінних операцій бюджетної установи (табл. 8.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 8.4

Аналіз динаміки профіциту (дефіциту) доходів від обмінних і необмінних операцій бюджетної установи, тис. грн

Показник	— р.	— р.	Відхилення (+,–)	
			абсолютне	відносне, %
A	1	2	3=2–1	4=3÷1 ×100
Обмінні операції:				
доходи				
витрати				
профіцит (+), дефіцит (–)				
доходи у % до витрат				×
Необмінні операції:				
доходи				

Продовж. табл. 8.4

A	1	2	3	4
витрати				
профіцит (+), дефіцит (–)				
доходи у % до витрат				×
Усього:				
доходи				
витрати				
профіцит (+), дефіцит (–)				
доходи у % до витрат				×

2. Аналіз виконання бюджету доходів і кошторису витрат (видатків) бюджетної установи

Завдання 8.5

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку планових і фактичних доходів загального і спеціального фондів бюджетної установи (табл. 8.5). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за звітний рік.

Методика виконання

Таблиця 8.5

Аналіз виконання бюджету доходів загального і спеціального фондів бюджетної установи за — р.

Вид доходів	Рядок форми № 2-дс	План з урахуванням змін		Фактично		Відхилення (+,–)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %

А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1 ×100
Загальний фонд							
Податкові надходження	2540						
Неподаткові надходження	2550						
Доходи від операцій з капіталом	2560						
Офіційні трансферти	2570						

Продовж. табл. 8.5

А	Б	1	2	3	4	5	6
Надходження державних цільових фондів	2580						
Усього доходів	2600		100,0		100,0		
Спеціальний фонд							
Податкові надходження	2540						
Неподаткові надходження	2550						
Доходи від операцій з капіталом	2560						
Офіційні трансферти	2570						
Надходження державних цільових фондів	2580						

Усього доходів	2600		100,0		100,0		

Завдання 8.6

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку планових і фактичних витрат (видатків) загального і спеціального фондів бюджетної установи (табл. 8.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за звітний рік.

Методика виконання

Таблиця 8.6

Аналіз виконання кошторису витрат (видатків) загального і спеціального фондів бюджетної установи за _____ р.

Вид витрат (видатків)	Рядок форми № 2- дс	План з ураху- ванням змін		Фактично		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	част- ка, %	сума, тис. грн	част- ка, %	абсо- лютне, тис. грн	віднос- не, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1 ×100
Загальний фонд							
Оплата праці і нараху- вання на заробітну пла- ту	2610						
Використання товарів і послуг	2620						
Обслуговування борго- вих зобов'язань	2630						
Поточні трансферти	2640						
Соціальне забезпечення	2650						
Інші поточні видатки	2660						
Нерозподілені видатки	2670						
Придбання основного капіталу	2680						
Капітальні трансферти	2690						
Внутрішнє кредитуван- ня	2700						
Зовнішнє кредитування	2710						
Усього витрат			100,0		100,0		
Спеціальний фонд							
Оплата праці і нараху- вання на заробітну пла- ту	2610						
Використання товарів і послуг	2620						
Обслуговування борго-	2630						

вих зобов'язань							
Поточні трансферти	2640						
Соціальне забезпечення	2650						
Інші поточні видатки	2660						
Нерозподілені видатки	2670						
Придбання основного капіталу	2680						
Капітальні трансферти	2690						
Внутрішнє кредитування	2700						
Зовнішнє кредитування	2710						
Усього витрат			100,0		100,0		

Завдання 8.7

Проаналізуйте динаміку профіциту (дефіциту) фактичного бюджету доходів за загальним і спеціальним фондами бюджетної установи (табл. 8.7). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2-дс «Звіт про фінансові результати» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 8.7

Аналіз динаміки профіциту (дефіциту) фактичного бюджету доходів за загальним і спеціальним фондами бюджетної установи, тис. грн

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
			абсолютне	відносне, %
А	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
Загальний фонд:				
доходи				
витрати (видатки)				
профіцит (+), дефіцит (-)				
доходи у % до витрат				×
Спеціальний фонд:				
доходи				
витрати (видатки)				
профіцит (+), дефіцит (-)				
доходи у % до витрат				×

ТЕМА 9

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

1. Аналіз складу, структури та динаміки активів і пасивів бюджетної установи

Завдання 9.1

За методикою, наведеною в табл. 9.1, проведіть аналіз складу, структури та динаміки активів (майна) бюджетної установи (табл. 9.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 9.1

Актив скороченого аналітичного балансу бюджетної установи

№ з/п	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-дс (рядки)
А	Б	В
	Активи – всього	1300
1.	Нефінансові активи	1095
1.1	Основні засоби	1000

Продовж. табл. 9.1

А	Б	В
1.2.	Нематеріальні активи	1020
1.3	Запаси	1050
1.4	... ¹	...
2.	Фінансові активи	1195
2.1	Довгострокова дебіторська заборгованість	1100
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	сума із 1120 по 1150
2.3	Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті	1160
2.3.1	в касі	1161
2.3.2	в казначействі	1162
2.4	... ²	...
3.	Витрати майбутніх періодів	1200

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види нефінансових активів.
2. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види фінансових активів.

Таблиця 9.2

**Склад, структура та динаміка активів бюджетної установи
(станом на кінець року)**

Вид активів (майна)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Активи – всього							
1. Нефінансові активи							
1.1. Основні засоби							
1.2. Нематеріа-							

льні активи							
1.3. Запаси							
2. Фінансові активи							
2.1. Довгострокова дебіторська заборгованість							
2.2. Поточна дебіторська заборгованість							

Продовж. табл. 9.2

А	1	2	3	4	5	6	7
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті							
2.3.1. в касі							
2.3.2. в казначействі							
3. Витрати майбутніх періодів							

Завдання 9.2

За методикою, наведеною в табл. 9.3, проведіть аналіз складу, структури та динаміки пасивів (капіталу) бюджетної установи (табл. 9.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 9.3

Пасив скороченого аналітичного балансу бюджетної установи

№ з/п	Вид пасивів (капіталу)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-дс (рядки)
	Пасиви – всього	1800
1.	Власний капітал та фінансовий результат	1495
1.1	Внесений капітал	1400
1.2.	Капітал у дооцінках	1410
1.3	Фінансовий результат	1420

1.4	... ¹	...
2.	Зобов'язання	1595
2.1	Довгострокові зобов'язання	сума із 1500 по 1520
2.1.1	... ²	...
2.2	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1530
2.3	Поточні зобов'язання	сума із 1540 по 1575
2.3.1	... ³	...
3.	Забезпечення	1600
4.	Доходи майбутніх періодів	1700

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види власного капіталу.

2. Наводяться види довгострокових зобов'язань.

3. Наводяться види поточних зобов'язань.

Таблиця 9.4

**Склад, структура та динаміка пасивів бюджетної установи
(станом на кінець року)**

Вид пасивів (капіталу)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Пасиви – всього							
1. Власний капі- тал та фінансо- вий результат							
1.1. Внесений капітал							
1.2. Капітал у дооцінках							
1.3. Фінансовий результат							
2. Зобов'язання							
2.1. Довгостро- кові зобов'язан- ня							
2.2. Поточна за- боргованість за довгостроковими зобов'язаннями							
2.3. Поточні							

зобов'язання							
3. Забезпечення							
4. Доходи майбутніх періодів							

2. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості

Завдання 9.3

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз дебіторської заборгованості перед бюджетною установою (табл. 9.5). Сформулюйте висновки щодо стану розрахункової дисципліни.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 9.5

Горизонтальний і вертикальний аналіз дебіторської заборгованості перед бюджетною установою (станом на кінець року)

Вид дебіторської заборгованості	Рядок форми № 1-дс	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Довгострокова дебіторська заборгованість	1100							
Поточна дебіторська заборгованість:								
за розрахунками з бюджетом	1120							
за розрахунками товари, роботи, послуги	1125							
за наданими кредитами	1130							
за виданими авансами	1135							

за розрахунками із соціального страхування	1140							
за внутрішніми розрахунками	1145							
інша поточна дебіторська заборгованість	1150							
Усього			100,0		100,0		—	

Завдання 9.4

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз кредиторської заборгованості бюджетної установи (табл. 9.6). Сформулюйте висновки щодо стану платіжної дисципліни.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 9.6

Горизонтальний і вертикальний аналіз кредиторської заборгованості бюджетної установи (станом на кінець року)

Вид кредиторської заборгованості	Рядок форми № 1-дс	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Поточні зобов'язання:								
за платежами до бюджету	1540							
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1545							
за кредитами	1550							
за одержаними авансами	1555							
за розрахунками з оплати праці	1560							
за розрахунками із соціального страхування	1565							
за внутрішніми розрахунками	1570							
інші поточні зобов'язання	1575							
Усього			100,0		100,0		—	

Завдання 9.5

Проведіть порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості шляхом складання розрахункового балансу, визначте дебетове (кредитове) сальдо (табл. 9.7). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за звітний рік, табл. 9.5, 9.6.

Методика виконання

Таблиця 9.7

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості (станом на кінець ____ р.), тис. грн

Вид заборгованості	Дебіторська заборгованість	Кредиторська заборгованість	Перевищення заборгованості	
			дебіторської (активне сальдо)	кредиторської (пасивне сальдо)
З бюджетом				
За товари, роботи, послуги				
За кредитами				
За авансами				
Із соціального страхування				
За внутрішніми розрахунками				
Інша заборгованість				
Усього				

3. Аналіз фінансової стійкості бюджетної установи

Завдання 9.6

За методикою, наведеною в табл. 9.8, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансову стійкість бюджетної установи (табл. 9.9). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 9.8

Відносні показники оцінювання фінансової стійкості бюджетної установи

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1-дс (рядки)
А	Б	В

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал та <u>фінансовий результат</u> Валюта балансу	$\frac{1495}{1800}$
Коефіцієнт фінансової стабільності (автономного фінансування)	Власний капітал та <u>фінансовий результат</u> Зобов'язання, забезпечення, доходи майбутніх періодів	$\frac{1495}{1595+1600+1700}$
Коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань	Довгострокові <u>зобов'язання</u> Власний капітал та фінансовий результат	$\frac{1500+1510+1520}{1495}$

Продовж. табл. 9.8

А	Б	В
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	<u>Власні оборотні кошти</u> Власний капітал та фінансовий результат	$\frac{1495-1000-1010-1020-1030-1040}{1495}$
Коефіцієнт стабільності структури оборотних активів	<u>Власні оборотні кошти</u> Оборотні активи	$\frac{1495-1000-1010-1020-1030-1040}{1050+1060+1090+1195}$
Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами	<u>Власні оборотні кошти</u> Запаси	$\frac{1495-1000-1010-1020-1030-1040}{1050+1060+1090}$
Коефіцієнт забезпечення необоротних активів власним капіталом	Власний капітал та <u>фінансовий результат</u> Необоротні активи	$\frac{1495}{1000+1010+1020+1030+1040}$
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	<u>Основні засоби</u> Валюта балансу	$\frac{1000}{1800}$
Коефіцієнт зносу основних засобів	<u>Знос основних засобів</u> Первісна вартість основних засобів	$\frac{1002}{1001}$

Таблиця 9.9

**Відносні показники оцінювання фінансової стійкості
бюджетної установи (станом на кінець року)**

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+, -)
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)			
Коефіцієнт фінансової стабільності (автономного фінансування)			
Коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань			
Коефіцієнт маневреності власного капіталу			
Коефіцієнт стабільності структури оборотних активів			
Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами			

Коефіцієнт забезпечення необоротних активів власним капіталом			
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			
Коефіцієнт зносу основних засобів			

Завдання 9.7

Визначте і проаналізуйте тип фінансової стійкості бюджетної установи (табл. 9.11). Сформулюйте висновки, в яких відобразьте динаміку фінансового стану бюджетної установи з погляду забезпеченості запасів джерелами їх формування.

Вихідна інформація: форма № 1-дс «Баланс» за два роки.

Методика виконання

Методика визначення типу фінансової стійкості бюджетної установи передбачає проведення розрахунків у такій послідовності.

1. Визначення за даними форми № 1-дс показників вихідної інформації (табл. 9.10), значення яких заносять у табл. 9.11.

Таблиця 9.10

Вихідна інформація для визначення типу фінансової стійкості бюджетної установи

Показник	Порядок розрахунку за даними форми № 1-дс (рядки)
Власні оборотні кошти	1495–1000–1010–1020–1030–1040
Довгострокові кредити	1510
Короткострокові кредити	1550
Запаси	1050+1060+1090

2. Розрахунок показників, які характеризують наявність відповідних джерел формування запасів (показники 1, 5, 6 табл. 9.11).

3. Розрахунок показників забезпеченості запасів відповідними джерелами їх формування (показники 7, 8, 9 табл. 9.11).

4. Визначення типу фінансової стійкості бюджетної установи:

а) *абсолютна фінансова стійкість* – власні оборотні кошти повністю покривають запаси: *показник* $7 \geq 0$;

б) *нормально стійкий фінансовий стан* – запаси покриваються власними оборотними коштами і довгостроковими кредитами: *показник* $8 \geq 0$;

в) *нестійкий фінансовий стан* – запаси покриваються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових і короткострокових кредитів, тобто за рахунок усіх джерел формування запасів: *показник* $9 \geq 0$;

г) *кризовий фінансовий стан* – запаси не покриваються джерелами їх формування: *показник* $9 < 0$.

5. Розрахунок показників, які характеризують динаміку фінансового стану бюджетної установи (показники 11, 12 табл. 9.11).

Таблиця 9.11

Визначення та аналіз типу фінансової стійкості бюджетної установи (станом на кінець року), тис. грн

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
А	Б	1	2	3
1.	Власні оборотні кошти			
2.	Довгострокові кредити			
3.	Короткострокові кредити			
4.	Запаси			
5.	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових кредитів для формування запасів (п.1+п.2)			
6.	Загальна величина джерел формування запасів (п.1+п.2+п.3)			
7.	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів (п.1-п.4)			

Продовж. табл. 9.11

А	Б	1	2	3
8.	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових кредитів для формування запасів (п.5-п.4)			
9.	Надлишок (+), нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (п.6-п.4)			
10.	Тип фінансової стійкості			×
11.	Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування (п.1, або п.5, або п.6 ¹ ÷ п.4)			³
12.	Надлишок (+), нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн запасів, грн (п.7, або п.8, або п.9 ² ÷ п.4)			³

1. Показник 1 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 5 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 6 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

2. Показник 7 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 8 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 9 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

3. Відхилення показників 11, 12 визначається за умови однакового типу фінансової стійкості за два роки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз банківської діяльності : [підручник] / за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2003. – 599 с.
2. Аналіз господарської діяльності : [навч. посіб.] / Шевчук В. О., Коновалова О. В., Пантелеев В. П.; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К. : ДП «Ін форм.-аналіт. агентство», 2011. – 399 с.
3. Болюх М. А. Економічний аналіз : [навч. посіб.] / Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбатов М. І. ; за ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с.
4. Болюх М. А. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ : [навч. посіб.] / М. А. Болюх, А. П. Заросило. – К. : КНЕУ, 2008. – 344 с.
5. Васюренко О. В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : [навч. посіб.] / О. В. Васюренко, К. О. Волохата. – К. : Знання, 2006. – 463 с.
6. Економічний аналіз : навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р., із змінами (у редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» № 2164-VIII від 5 жовт. 2017 р.) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
8. Збірник задач з аналізу банківської діяльності : [навч. посіб.] / [Герасимович А. М., Парасій-Вергуненко І. М., Примостка Л. О. та ін.] ; за ред. проф. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2006. – 504 с.
9. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : [навч. посіб.] / М. Р. Ковбасюк. – К. : Видавничий дім «Скарби», 2001. – 336 с.

10. Кодекс України з процедур банкрутства № 2597-VIII від 18 жовт. 2018 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua>.

11. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз : [підручник] / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.

12. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства / Затверджено наказом Міністерства економіки України № 14 від 19 січ. 2006 р. (у редакції наказу Міністерства економіки України № 1361 від 26 жовт. 2010 р.) [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р., із змінами [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

14. Організація і методика економічного аналізу : [навч. посіб.] / [Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.

15. Павловська О. В. Фінансовий аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. – К. : КНЕУ, 2002. – 388 с.

16. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.

17. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями / Затверджено постановою Правління Національного банку України № 351 від 30 черв. 2016 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

18. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання [підручник] / П. Я. Попович ; 3-тє вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2008. – 630 с.

19. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посіб.] / Г. В. Савицька ; 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с.

20. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016. – 432 с.

21. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Практикум : [навч. посіб.] / Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Дорошенко А. П. – Полтава : РВВ ПДАА, 2010. – 354 с.

22. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / Ю. М. Тютюнник. – К. : Знання, 2012. – 815 с.

23. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина I / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.

24. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина II / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 394 с.

25. Фінансово-економічний аналіз : [підручник] / [Буряк П. Ю., Римар М. В., Бець М. Т. та ін.] ; під заг. ред. П. Ю. Буряка, М. В. Римара. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 528 с.
26. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : [підручник] / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
27. Шморгун Н. П. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / Н. П. Шморгун, І. В. Головка. – К. : ЦНЛ, 2006. – 528 с.
28. Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності : [навч. посіб.] / З. І. Щибиволок ; 2-ге вид. – К. : Знання, 2007. – 311 с.

Затверджено до друку кафедрою економічної теорії та економічних досліджень, протокол № _____ від _____ 2019 р.
Формат 60х90 1/16. Папір офсетний (білий 70-80 г/м²).
Ум. друк. арк. 2,90. Авт. арк. (Обл.-вид. арк.) 1,74.
Тираж _____ пр. Гарнітура Times New Roman Суг.

Друк – Тютюнник Ю. М., кафедра економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії